

*Załącznik do Uchwały Nr 03/04/2017
Zarządu Banku Spółdzielczego
Czechowice – Dziedzice - Bestwina
z dnia 14.04.2017 r.*

*Załącznik do Uchwały Nr 02/04/2017
Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego
Czechowice – Dziedzice - Bestwina
z dnia 03/04/2017r.*

Informacje dotyczące
Banku Spółdzielczego Czechowice-Dziedzice-Bestwina ujawniane zgodnie z
Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z
dnia 26 czerwca 2013 roku według stanu na 31.12.2016 r.

Czechowice-Dziedzica 04.04.2017 r.

Spis treści:

WSTĘP.....	4
1.1. CELE I STRATEGIE W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM (CRR art. 435).....	4
1.2. Zasady zarządzania (CRR art. 435.2).....	17
2. ZAKRES STOSOWANIA WYMOGÓW ROZPORZĄDZENIA (CRR art. 436).....	20
3. FUNDUSZE WŁASNE (CRR art. 437).....	21
4. WYMOGI KAPITAŁOWE (CRR art. 438).....	26
5. EKSPOZYCJA NA RYZYKO KREDYTOWE KONTRAHENTA (CRR art. 439).....	39
6. BUFORY KAPITAŁOWE (CRR art. 440).....	40
7. WSKAŹNIKI GLOBALNEGO ZNACZENIA SYSTEMOWEGO (CRR art. 441).....	40
8. KOREKTY Z TYTUŁU RYZYKA KREDYTOWEGO (CRR art. 442).....	40
9. AKTYWA WOLNE OD OBCIĄŻEŃ (CRR art. 443).....	48
10. KORZYSTANIE Z ECAI (ZEWNĘTRZNYCH INSTYTUCJI OCENY WIARYGODNOŚCI KREDYTOWEJ) I AGENCJI KREDYTÓW EKSPORTOWYCH (CRR art. 444).....	49
11. EKSPOZYCJA NA RYZYKO RYNKOWE (CRR art. 445).....	49
12. RYZYKO OPERACYJNE (CRR art. 446).....	49
13. EKSPOZYCJE W PAPIERACH KAPITAŁOWYCH NIEUWZGLĘDNIONYCH W PORTFELU HANDLOWYM (CRR art. 447).....	54
14. EKSPOZYCJA NA RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ PRZYPISANE POZYCJOM NIEUWZGLĘDNIONYM W PORTFELU HANDLOWYM (CRR art. 448).....	55
15. EKSPOZYCJA NA POZYCJE SEKURYTYZACYJNE (CRR art. 449).....	57
16. POLITYKA W ZAKRESIE WYNAGRODZEŃ (CRR art. 450).....	57
17. DŹWIGNIA FINANSOWA (CRR art. 451).....	62
18. STOSOWANIE METODY IRB W ODNIESIENIU DO RYZYKA KREDYTOWEGO (CRR art. 452).....	64
19. STOSOWANIE TECHNIK OGRANICZENIA RYZYKA KREDYTOWEGO (CRR art. 453).....	64
20. STOSOWANIE METOD ZAAWANSOWANEGO POMIARU W ODNIESIENIU DO RYZYKA OPERACYJNEGO (CRR art. 454).....	69

21. STOSOWANIE WEWNĘTRZNYCH MODELI POMIARU RYZYKA RYNKOWEGO (CRR art. 455).....	70
---	----

WSTĘP

Informacje dotyczące Banku Spółdzielczego Czechowice-Dziedzice-Bestwina według stanu na 31 grudnia 2016 roku (zwana dalej także „Informacjami”) ujawniane są zgodnie z:

1. Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającym rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (zwane dalej także „Rozporządzeniem CRR” lub „CRR”).
2. Informacje spełniają również wymogi wynikające z Rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 680/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 roku ustanawiającego wykonawcze standardy techniczne dotyczące sprawozdawczości nadzorczej instytucji zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013.
3. uchwałą KNF nr 325/2011 – Uchwałą Komisji Nadzoru Finansowego nr 325/2011 z dnia 20 grudnia 2011 r. w sprawie innych pomniejszych funduszy podstawowych, ich wysokości, zakresu i warunków pomniejszenia o nie funduszy podstawowych banku oraz innych pozycji bilansu banku zaliczanych do funduszy uzupełniających, ich wysokości, zakresu i warunków ich zaliczania do funduszy uzupełniających banku, pomniejszych funduszy uzupełniających, ich wysokości, zakresu i warunków pomniejszenia o nie funduszy uzupełniających banku oraz zakresu i sposobu uwzględniania działania banków w holdingach przy obliczaniu funduszy własnych,
4. uchwałą KNF nr 259/2011 – Uchwałą Komisji Nadzoru Finansowego nr 259/2011 z dnia 4 października 2011 r. zmieniająca uchwałę w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu,

Informacje przeznaczone są dla uczestników rynku, a także innych podmiotów bądź osób zainteresowanych zakresem ogłaszanych informacji. Informacje ogłaszane są co najmniej raz do roku.

Informacje były przedmiotem przeglądu przeprowadzonego przez Biegłego rewidenta.

Stanowisko audytu wewnętrznego dokonało oceny Informacji poprzez przeprowadzenie weryfikacji zgodności ich zakresu z zakresem ujawnianych informacji określonym w Polityce informacyjnej Banku opracowanej w związku z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r.

Informacje oraz zasady polityki informacyjnej stosowane przez Bank, a odnoszące się, między innymi do zakresu, częstotliwości oraz formy i miejsca ogłaszania informacji podlegających ogłaszaniu, dostępne są w wersji papierowej w Centrali Banku, oraz na stronie internetowej Banku www.bsczechowice.com.pl, a tym samym są ogólnie dostępne dla wszystkich uczestników rynku.

1.1. CELE I STRATEGIE W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM (CRR art. 435)

Art. 435.1 a

Strategia i procesy zarządzania ryzykiem

Celem funkcjonującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem jest zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania Banku poprzez:

1. Opracowanie przez Zarząd i zatwierdzenie przez Radę Nadzorczą Banku Strategii rozwoju Banku, w której jednym z podstawowych długoterminowych celów jest zapewnienie odpowiednich kapitałów (celów kapitałowych) na pokrycie podejmowanych przez Bank rodzajów i wysokości ryzyka, z uwzględnieniem zapisów zawartych w Pakiecie CRD IV/CRR.
2. Opracowanie przez Zarząd i zatwierdzenie przez Radę Nadzorczą Banku Strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, zawierającej polityki, umożliwiające realizację w zakresie zarządzania ryzykiem bankowym. Polityki zarządzania ryzykami zawierające m.in cele strategiczne w zakresie poszczególnych ryzyk, określenie apetytu na ryzyko w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka zawarte są w załącznikach do Strategii.
3. Określenie zagrożeń z tytułu ryzyka podejmowanego przez Bank. Analizę profilu poszczególnych rodzajów ryzyka zawierają szczegółowe regulacje, obowiązujące w Banku.
4. Wskazanie obszarów ryzyka, wymagających modyfikacji lub uzupełnienia technicznych i organizacyjnych instrumentów ograniczania skutków podejmowanego ryzyka.
5. Opracowanie, wdrożenie, okresowy przegląd i aktualizacja stosowanych metod zarządzania ryzykiem w celu adaptacji do bieżących warunków zewnętrznych oraz potrzeb Banku.
6. Wprowadzenie pisemnych procedur zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, które zostały zidentyfikowane jako istotne w prowadzonej działalności bankowej.
7. Określenie zadań i wyznaczenie stanowisk służbowych w strukturze organizacyjnej Banku, odpowiedzialnych za realizację zadań w ramach systemu zarządzania ryzykiem. Schemat organizacji zarządzania ryzykiem (w ramach struktury organizacyjnej) zatwierdza Rada Nadzorcza Banku.
8. Bieżącą aktualizację szczegółowych, pisemnych procedur obejmujących pomiar, limitowanie, monitorowanie i kontrolowanie ryzyka w Banku.
9. Opracowanie i bieżącą aktualizację regulacji wewnętrznych Banku, dotyczących planowanych działań zabezpieczających w postaci planów ciągłości działania i planów awaryjnych w sytuacjach kryzysowych.
10. Organizacja systemu kontroli wewnętrznej funkcjonalnej i instytucjonalnej w systemie zarządzania ryzykiem.

Zarządzanie ryzykiem w Banku jest dokonywane w ramach ciągłego procesu oceny adekwatności podejmowanych działań. Celem zarządzania ryzykiem jest identyfikacja istotnych ryzyk występujących w działalności Banku, ich monitorowanie oraz kontrolowanie rozmiaru i koncentracji tych ryzyk. Istotne jest również zapewnienie zdolności dostosowania działalności Banku do zmieniających się warunków wewnętrznych i otoczenia zewnętrznego.

W związku z tym, proces zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku obejmuje następujące działania:

1. Gromadzenie informacji.

2. Identyfikację i ocenę ryzyka.
3. Limitowanie ryzyka.
4. Pomiar i monitorowanie ryzyka.
5. Raportowanie.
6. Zastosowanie narzędzi redukcji ryzyka (działania zapobiegawcze).

Przepisy wewnętrzne Banku, stanowiące podstawę legislacyjną procesu zarządzania ryzykiem oraz narzędzia informatyczne wspierające ten proces podlegały w 2016 roku stałemu rozwojowi oraz dostosowywaniu ich do profilu ryzyka Banku i apetytu na ryzyko, a także do zmian otoczenia gospodarczego, w którym Bank działał. Przepisy wewnętrzne podlegają systematycznym przeglądom.

Art. 435.1 b

Struktura i organizacja odpowiedniej funkcji zarządzania ryzykiem, w tym informacje na temat jej uprawnień i statutu, lub innych odpowiednich rozwiązań w tym względzie

Obowiązujący system zarządzania ryzykiem zapewnia rozdzielenie funkcji podejmowania ryzyka od jego kontroli. Rozdzielenie to zostało określone w wewnętrznych przepisach Banku regulujących strukturę organizacyjną oraz zakres działania poszczególnych komórek organizacyjnych Centrali Banku.

Za prawidłowe funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem w Banku w roku 2016 odpowiadały:

1. Rada Nadzorcza w zakresie:

- 1) dokonywania okresowej oceny realizacji przez Zarząd założeń Strategii w odniesieniu do zasad zarządzania ryzykiem oraz alokacji kapitału na pokrycie istotnych rodzajów ryzyka w Banku.
- 2) sprawowania nadzoru nad kontrolą systemu zarządzania ryzykiem oraz oceniania jej adekwatności i skuteczności.
- 3) zatwierdzania ogólnego poziomu (apetyt na ryzyko) ryzyka Banku.

2. Zarząd Banku w zakresie:

- 1) opracowania i wdrożenia strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka,
- 2) wdrożenie i funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem oraz, jeśli to konieczne – dokonanie weryfikacji w celu usprawnienia tego systemu,
- 3) zatwierdzenia limitów ostrożnościowych (tolerancje na ryzyko) dotyczących ryzyka.

3. Komórka monitorująca ryzyko w zakresie:

- 1) monitorowania realizacji wyznaczonych celów i zadań strategicznych, procesów tworzenia zysku,
- 2) przedstawiania i monitorowania pozycji Banku w zakresie bezpieczeństwa finansowego i operacyjnego.

Podstawowe zadania Komórki to gromadzenie, przetwarzanie, pomiar i raportowanie odpowiednim organom i komórkom Banku, informacji dotyczących podejmowanego przez Bank ryzyka oraz opracowywanie regulacji wewnętrznych w zakresie zarządzania ryzykami oraz szacowania wewnętrznych wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka. Komórkami monitorującymi ryzyko w Banku są Stanowisko zarządzania ryzykiem braku zgodności i operacyjnym w obszarze ryzyka braku zgodności i operacyjnego oraz zespół zarządzania ryzykami

i analiz w obszarze pozostałych ryzyk.

4. Stanowisko audytu wewnętrznego (audyt) w zakresie:

- 1) kontroli i oceny skuteczności działania systemu zarządzania ryzykiem oraz dokonywania regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem obowiązujących w Banku.
- 2) obiektywnej oceny adekwatności i skuteczności funkcjonującego systemu zarządzania oraz zgodności przeprowadzanych operacji bankowych z wewnętrznymi regulacjami Banku. Zadania audytu wewnętrznego mogą zostać zlecone do realizacji przez odpowiednie służby Banku Zrzeszającego.

5. Pozostali pracownicy Banku w zakresie:

- 1) przestrzegania zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, obowiązujących w Banku w formie wewnętrznych regulacji i zaleceń,
- 2) uczestnictwa w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń generujących ryzyko oraz raportowania tych zdarzeń.

Zapobieganie konfliktowi interesów oraz ryzyka powiązań personalnych: struktura organizacyjna wykazuje, że zachowywana jest niezależność i obiektywizm sprawowanej kontroli wewnętrznej; stosowana jest zasada dokonywania kontroli wewnętrznej przez osoby niezależne, wyznaczone osoby nie są też zaangażowane faktycznie w czynności mogące powodować konflikt interesu (w organizacji i podstawowych zadaniach Centrali w stanowisku zarządzania ryzykiem braku zgodności i operacyjnym w celu uniknięcia konfliktu interesów opiniowanie procedur dotyczących obszaru ryzyka operacyjnego powierzono stanowisku audytu wewnętrznego).

Art. 435.1 c-d

c) Zakres i charakter systemów raportowania i pomiaru ryzyka

W Banku z dokonanego pomiaru ryzyk sporządzane są raporty, które następnie są przedstawiane Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej. Rada Nadzorcza ocenia skuteczność działań Zarządu, mających na celu zapewnienie efektywności procesu zarządzania ryzykiem.

d) Strategia w zakresie zabezpieczenia i ograniczenia ryzyka, strategia i procesy monitorowania stałej skuteczności instrumentów zabezpieczających i czynników łagodzących ryzyko.

Ryzyko kredytowe:

Celem Banku w zakresie działalności kredytowej był wzrost obliża kredytowego oparty na dywersyfikacji portfela kredytowego przy minimalizacji ryzyka kredytowego i koncentracji oraz budowa bezpiecznego portfela kredytowego w odniesieniu do posiadanych funduszy własnych.

Bank uwzględniał poziom apetytu na ryzyko w procesie realizacji polityki zarządzania ryzykiem kredytowym. Maksymalna wysokość apetytu na ryzyko ustalana była jako dopuszczalny poziom ryzyka wyrażony za pomocą wartości wskaźników, zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą.

Oferta produktowa dostosowana była do potrzeb docelowych grup klientów i branż a rozwijała się w szczególności, w kierunku:

1. Wdrażania zmodyfikowanych produktów kredytowych, tj. kredytów z dopłatami Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, kredytów pomostowych, sezonowych i okazjonalnych.
2. Rozwoju sprzedaży kredytów hipotecznych i mieszkaniowych.
3. Współpracy z instytucjami zewnętrznymi w celu pozyskiwania korzystnych linii kredytowych, dopłat itp. (np. ARiMR, NFOŚiGW, PFRON, inne organizacje unijne).
4. Stosowania okresowych promocji.
5. Doskonalenia technik obsługi klientów w zakresie sprzedaży kredytów.
6. Odpowiedniej polityki cenowej, uwzględniającej zróżnicowane portfele kredytowe (detaliczne, zabezpieczone hipotecznie itp.).
7. Zawierania konsorcjów bankowych z Bankiem Zrzeszającym lub innymi bankami spółdzielczymi.

Bank finansował transakcje, które były zgodne z normami obowiązującego prawa.

Zgodnie z polityką kredytową, Bank nie angażował się w transakcje:

1. w obcych walutach,
2. o wysoko spekulacyjnej naturze lub tych, które charakteryzują się ryzykami innymi niż zwyczajowo uznane za standardowe,
3. co do których istnieje podejrzenie, iż mogą mieć związek z procederem prania brudnych pieniędzy,
4. z klientami związanymi z działalnością pornograficzną lub pokrewną,
5. kredytowe dla podmiotów powiązanych z hazardem,
6. kredytowe, które niekorzystnie mogą wpłynąć na reputację Banku,
7. kredytowe, przy których powstają wątpliwości co do wiarygodności personalnej klienta lub charakteru transakcji, a w szczególności, których wydzźwięk etyczny budził wątpliwości,
8. kredytowe związane z działalnością gospodarczą w oderwaniu od celu gospodarczego.

Bank nie finansował również klientów nie wywiązujących się ze swoich zobowiązań lub z którymi współpraca z innych powodów oceniana jest negatywnie.

Bank uzależniał podjęcie finansowania od:

1. posiadania przez kredytobiorcę zdolności kredytowej do spłaty wnioskowanego zadłużenia w terminach uzgodnionych z Bankiem,
2. przedstawienia zabezpieczenia spłaty w formie i wartości akceptowanej przez Bank, o ile przepisy wewnętrzne tego wymagają,
3. spełnienia innych kryteriów warunkujących podjęcie finansowania, takich jak, w szczególności, wyniki dotychczasowej współpracy klienta z Bankiem oraz oceny historii kredytowej klienta w sektorze bankowym.

Klient i transakcja podlegały wszechstronnej ocenie ryzyka kredytowego. Ocena ryzyka kredytowego dla osób fizycznych ubiegających się o finansowanie na cele niezwiązane z działalnością gospodarczą obejmowała analizę ilościową, polegającą na ustaleniu wysokości i stabilności źródeł spłaty zobowiązania kredytowego oraz analizę jakościową, polegającą na ocenie cech klienta detalicznego, które mają istotny wpływ na skłonność klienta do spłaty zaciągniętego zobowiązania kredytowego w terminach określonych w umowie,

w tym ocenę zachowania klienta w oparciu o informacje z Biura Informacji Kredytowej S.A. W procesie oceny zostały uwzględnione postanowienia Rekomendacji T i S, w szczególności w zakresie wprowadzenia odpowiednich poziomów wskaźnika DtI i LtV.

Oceny ryzyka klientów ubiegających się o finansowanie na cele związane z prowadzeniem działalności gospodarczej uwzględnia dwa obszary: ocenę klienta i ocenę transakcji.

Ocena klienta dokonywana była na podstawie elementów ilościowych i jakościowych. Ocena ilościowa dotyczyła podstawowych, z punktu widzenia generowania wyniku finansowego i zachowania płynności, obszarów działalności klienta. Ocena jakościowa obejmowała ocenę w szczególności: planów rozwojowych, doświadczenia i umiejętności osób zarządzających, jakości relacji klienta z otoczeniem zewnętrznym, w tym z Bankiem. Ocena klienta dokonywana była na tle sytuacji ekonomicznej branży. Dodatkowo, ocena uwzględniała skalę narażenia klienta na negatywne skutki zmian stóp procentowych.

W przypadku finansowania klienta funkcjonującego w ramach grupy podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie, Bank oceniał ryzyko kredytowe z uwzględnieniem wpływu sytuacji podmiotów powiązanych.

Ocena transakcji dokonywana była w szczególności na podstawie oceny celu finansowania, długości okresu kredytowania i wartości zabezpieczenia spłaty. Bank ustanawiał taką strukturę finansowania, aby zapewnić podział ryzyka pomiędzy kredytobiorcę i Bank, głównie poprzez odpowiednie do skali ryzyka zaangażowanie środków własnych kredytobiorcy.

Bank monitorował ryzyko kredytowe przez cały okres funkcjonowania transakcji kredytowej. Częstotliwość i zakres monitorowania są adekwatne do poziomu identyfikowanego ryzyka.

Kompetencje do podejmowania decyzji kredytowych, które funkcjonowały w Banku, uzależnione były od rodzaju i kwoty transakcji.

Decyzje w sprawie udzielenia kredytu podejmowane były przez organy kolegialne albo przez Członka Zarządu z pełnomocnikiem.

Podejmując decyzje kredytowe w sprawie transakcji zawieranych z członkami organów Banku, lub osobami zajmującymi stanowiska kierownicze w Banku, albo podmiotami powiązanymi z nimi kapitałowo lub organizacyjnie, Bank uwzględniał wymogi ustawy Prawo bankowe.

W celu ograniczania skutków ryzyka kredytowego Bank przyjmował zabezpieczenia, które spełniały kryteria płynności, wartości oraz dostępu i możliwości ich kontroli, zgodnie z obowiązującą w Banku Instrukcją prawnych form zabezpieczeń ekspozycji kredytowych oraz z Instrukcją monitorowania ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń oraz klasyfikacji i tworzenia rezerw celowych. Bank preferował zabezpieczenia zwrotności kredytów, które pozwalają na:

1. Skuteczną egzekucję należności w przypadku braku spłaty kredytów.
2. Pomniejszenie podstawy tworzenia rezerw celowych.
3. Przypisanie niższych wag ryzyka ekspozycjom kredytowym w rachunku wymogu kapitałowego.

Podstawowe zabezpieczenia, uznawane przez Bank za najkorzystniejsze to:

1. Zdeponowane w Banku lub w banku, będącym stroną trzecią, środki pieniężne.
2. Hipoteka na nieruchomości komercyjnej.
3. Hipoteka na nieruchomości mieszkalnej.
4. Poręczenie wekslowe.

Na poziomie klienta i transakcji, ryzyko koncentracji zaangażowania zarządzane było poprzez przestrzeganie nadzorczych limitów zaangażowania, wynikające z przepisów Prawa bankowego.

Na poziomie portfela kredytowego, zarządzanie koncentracją zaangażowań dokonywane było poprzez przestrzeganie limitów zatwierdzonych przez Zarząd Banku.

W szczególności Bank stosował następujące limity:

1. branżowe – określające zaangażowanie Banku w najbardziej ryzykowne branże,
2. produktowe – określające zaangażowanie Banku w konkretny produkt,
3. zabezpieczeń – określające zaangażowanie Banku w konkretne zabezpieczenie,
4. dotyczące portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie i portfela kredytów detalicznych – wynikające z Rekomendacji KNF,

Zgodnie z wymogami określonymi przez Komisję Nadzoru Finansowego w Rekomendacjach T i S oraz Uchwale w sprawie wymagań dotyczących identyfikacji, monitorowania i kontroli koncentracji zaangażowań, w tym dużych zaangażowań, Bank przeprowadzał testy warunków skrajnych w zakresie ryzyka kredytowego dotyczące portfela kredytów, w tym dla największych zaangażowań.

Podstawowa informacja dotycząca poziomu ryzyka kredytowego w portfelu kredytowym Banku prezentowana była Zarządowi Banku miesięcznie, a Radzie Nadzorczej – nie rzadziej niż kwartalnie.

Ryzyko płynności:

Celem strategicznym Banku w zarządzaniu płynnością było zapewnienie możliwości realizowania zobowiązań na bazie bieżącej, jak i zdolności do utrzymania płynności w przypadku wystąpienia zdarzeń kryzysowych – tak na poziomie Banku, jak i rynku - ograniczających zarówno dostęp do zabezpieczonych, jak i niezabezpieczonych źródeł finansowania.

Bank uwzględniał poziom apetytu na ryzyko w procesie realizacji polityki zarządzania ryzykiem płynności. Maksymalna wysokość apetytu na ryzyko ustalana była jako dopuszczalny poziom ryzyka wyrażony za pomocą wartości wskaźników i zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą.

Płynność w Banku rozpatrywana jest w następującym horyzoncie czasowym: płynność śróddzienna, płynność bieżąca – w okresie do 7 dni, płynność krótkoterminowa – w okresie do 1 miesiąca, płynność średnioterminowa – w okresie powyżej 1 miesiąca do 12 miesięcy, płynność długoterminowa – w okresie powyżej 12 miesięcy.

W celu pomiaru płynności oraz ryzyka płynności śróddziennej, bieżącej i krótkoterminowej Bank wprowadził następujące miary i narzędzia: 1) aktywa płynne zaliczane do nadwyżki płynności – spełniające następujące warunki: brak obciążeń, wysoka jakość kredytowa, wysoka płynność na rynku repo i transakcji bezpośrednich, łatwa zbywalność, brak prawnych regulacyjnych przeszkód do wykorzystania tych aktywów w celu pozyskania środków, sprzedaż aktywa nie oznacza konieczności podejmowania nadzwyczajnych działań. 2) nadzorcze miary płynności – współczynniki M1 i M2; 3) wymóg pokrycia wpływów netto (wskaźnik LCR);

W celu pomiaru płynności oraz ryzyka płynności średnio- i długoterminowego Bank wyznacza i monitoruje: 1) lukę płynności kontraktową oraz urealnią (która jest uzupełniana o systematycznie przeprowadzane analizy: stabilności bazy depozytowej, koncentracji bazy depozytowej oraz wielkości przedpłat kredytów oraz poziomu zrywalności depozytów); 2) wskaźniki pokrycia aktywów długoterminowych pasywami długoterminowymi;

Dla większości z powyższych miar ustalane są limity lub wartości ostrzegawcze w ramach zestawu wewnętrznych limitów ryzyka płynności, które ustalane są na poziomie Zarządu Banku. Na dzień 31 grudnia 2016 r. obowiązujące limity były przestrzegane.

Płynność Banku oraz poziom ryzyka płynności są na bieżąco monitorowane, a informacja, w ramach raportów dziennych (płynności śróddziennej, nadzorczych miar płynności), jest przekazywana dla Członka Zarządu. Wyniki analizy w zakresie ryzyka płynności, w cyklach miesięcznych – są prezentowane w raportach - dla Zarządu Banku oraz w cyklach kwartalnych - dla Rady Nadzorczej.

W celu realizacji wymogów zewnętrznych, w Banku wyznacza się wielkość wskaźników płynności:

1. zgodnie z nadzorczymi miarami płynności krótkoterminowej i długoterminowej. W 2016 r., podobnie jak w 2015 roku, normy nadzorcze w zakresie płynności były przestrzegane
2. pokrycia wpływów netto (LCR). W 2016 r. wskaźnik był przestrzegany.

Płynność ujawnienia zgodnie z Zasadami Rekomendacji P:

Rola i zakres odpowiedzialności właściwych komitetów oraz innych jednostek funkcjonalnych i biznesowych w zarządzaniu ryzykiem płynności;

Organizacja procesu zarządzania płynnością w Banku zawiera rozdzielenie kompetencji poszczególnych komórek organizacyjnych. W proces zarządzania ryzykiem płynności poza Radą Nadzorczą Banku i Zarządem Banku zaangażowane są następujące komórki :

1. Komórka zarządzająca płynnością – jest to komórka organizacyjna (lub osoba) odpowiadająca, za utrzymanie płynności Banku (Członek Zarządu ds. finansowo-księgowych Gł. Księgowy wraz z zespołem finansowo-księgowych),
2. Komórka monitorująca – jest to komórka organizacyjna (lub osoba) której zadania są związane z pomiarem, monitorowaniem i kontrolowaniem ryzyka płynności w Banku (Zespół zarządzania ryzykami i analiz),
3. Stanowisko audytu wewnętrznego – odpowiedzialne za niezależną kontrolę procesów w zakresie zarządzania ryzykiem płynności.

Istotne aspekty ryzyka płynności;

Bank analizuje i monitoruje różne aspekty ryzyka płynności, na które jest narażony, spośród których za najistotniejsze należy wskazać ryzyko:

1. Niedopasowanie terminów zapadalności aktywów do terminów zapadalności pasywów i istnienie niekorzystnej skumulowanej luki płynności w poszczególnych przedziałach,
2. Przedterminowe wycofywanie depozytów przez klientów,
3. Istnienie dużej nadpłynności, co może mieć negatywne przełożenie na wynik finansowy Banku,

W procesie zarządzania ryzykiem płynności uwzględniane są wszystkie perspektywy czasowe (od śróddziennej do długoterminowej), skład i struktura terminowa pasywów, stopień zdywersyfikowania i stabilności źródeł finansowania.

Pomiar ryzyka płynności;

W ramach pomiaru ryzyka płynności Bank stosuje kompleksowy zestaw miar pozwalający na monitorowania wszystkich aspektów ryzyka płynności:

1. Nadwyżki płynności – zapas nieobciążonych wysokiej jakości aktywów płynnych zdefiniowany zgodnie z założeniami przyjętymi w testach warunków skrajnych, określonymi w Rekomendacji P Komisji Nadzoru Finansowego,
2. Miar płynności śróddziennej – miary wewnętrzne monitorujące saldo na rachunku oraz jego dynamikę,
3. Nadzorcze miary płynności – miary zarówno krótko jak i długoterminowej, monitorowane codziennie zgodnie z Uchwałą 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności,
4. Wskaźnik pokrycia płynności (LCR) oraz wskaźnik stabilnego finansowania (NSFR) – obliczanie zgodnie z Rozporządzeniem 575/2013,
5. Lukę płynności strukturalnej – przedstawia lukę pomiędzy aktywami i pasywami Banku w pełnym spektrum czasowym bilansu (od 1 miesiąca do powyżej 20 lat). Analiza jest przeprowadzana w formie luki kontraktowej oraz luki urealnionej,
6. Źródeł finansowania banku – przedstawia analizę struktury finansowania działalności kredytowej oraz analizę bazy depozytowej w podziale na rodzaj depozytów (bieżące, terminowe) oraz termin.

Uzupełnieniem powyższych są analizy poziomu koncentracji bazy depozytowej, interakcji pomiędzy ryzykami oraz analizy wskaźnikowej.

Istotnym elementem systemu zarządzania ryzykiem płynności są też testy warunków skrajnych. Są one wykorzystywane do identyfikacji i monitoringu ekspozycji Banku na ryzyko oraz analizy stopnia odporności Banku na zaistnienie zjawisk o charakterze kryzysowym. Wyniki testów warunków skrajnych są powiązane z polityką zarządzania płynnością w sytuacji awaryjnej poprzez uwzględnianie ich w regułach definiowania działań awaryjnych oraz w zasadach testowania polityki i planu finansowania sytuacji awaryjnej.

Bank przeprowadza następujące rodzaje testów warunków skrajnych:

1. Scenariuszowe testy warunków skrajnych obejmujące także inne ryzyka i uwzględniające interakcję pomiędzy nimi,
2. Testy odwrócone, służące sprawdzeniu jakiej zmianie muszą ulec czynniki ryzyka by zagrozić płynności Banku.

Przeprowadzając testy warunków skrajnych Bank modeluje następujące scenariusze:

1. Wewnętrzny, w którym jedynie Bank doświadcza problemów, w przeciwieństwie do innych uczestników rynku,
2. Systemowy, zakładający wystąpienie kryzysu płynnościowego na rynku finansowym,
3. Łączny, w którym zarówno Bank jak i system finansowy doświadcza problemów w tym samym czasie.

Powyższe scenariusze analizowane są w różnych horyzontach czasowych (minimum 1 i 3 miesiące).

Raportowanie wewnętrzne;

Raportowanie ryzyka płynności odbywa się z częstotliwością umożliwiającą identyfikację zmian profilu ryzyka Banku. Na system raportowania ryzyka płynności składają się w szczególności:

1. Raporty dzienne adresowane dla poszczególnych członków Zarządu,
2. Miesięczne raporty dla Zarządu,
3. Kwartalne raporty dla Rady Nadzorczej Banku.

Raporty dla Rady Nadzorczej Banku zawierają informację o globalnej ekspozycji na ryzyko płynności, obejmujące pozycję Banku w odniesieniu do obowiązujących norm, ustalonego apetytu na ryzyko jak również wysokość nadwyżki płynności. Raportowanie dla Zarządu jest bardziej szczegółowe i w porównaniu do raportów dla Rady Nadzorczej Banku zawiera dodatkowo wynik bardziej rozbudowanej analizy koncentracji, analizy wskaźnikowej, analizy źródeł finansowania oraz testów warunków skrajnych. W przypadku identyfikacji takiej potrzeby częstotliwość raportowania może ulec zmianie.

Ograniczenie ryzyka płynności;

Zgodnie z przyjętą polityką Bank posiada zdywersyfikowane i stabilne finansowanie dla portfela aktywów, a nadwyżkę płynności utrzymuje w najwyższej jakości aktywach możliwych do szybkiego upłynnienia, co zapewnia bezpieczne funkcjonowanie w obszarze zarządzania ryzykiem płynności zarówno w normalnej sytuacji rynkowej, jak również w przypadku wystąpienia niekorzystnych zjawisk o charakterze nadzwyczajnym.

Głównym źródłem finansowania działalności Banku są środki (wyliczony z nich osad) wraz z funduszami własnymi, pomniejszonymi o aktywa trwałe, wartości niematerialne i prawne oraz wymogi kapitałowe. Stabilność bazy depozytowej jest wspierana przez szeroką i różnorodną ofertę depozytową Banku kierowaną do: klientów instytucjonalnych, jednostek samorządu terytorialnego, rolników, klientów indywidualnych. Wśród pozyskanych przez Bank depozytów, dominują lokaty terminowe, pozostały udział procentowy w łącznych depozytach mają środki bieżące. Ukształtowana relacja, nie ulega istotnym wahaniom na przestrzeni analizowanego okresu, ujawniając zarazem stabilizację oraz skłonności deponentów w reagowaniu na oferty produktowe Banku.

Kluczową rolą w procesie ograniczania ryzyka płynności odgrywają też ciągły proces monitorowania pozycji płynnościowej oraz system konserwatywnych limitów ryzyka płynności. Ograniczeniu ryzyka służą przeprowadzanie testów warunków skrajnych oraz wdrożenie procesu zarządzania płynnością w sytuacji awaryjnej.

Informacje ilościowe;

Poniżej przedstawione zostały informacje ilościowe prezentujące profil ryzyka płynności, których ujawnienie jest wymagane przez Rekomendację P Komisji Nadzoru Finansowego.

Zaprezentowane w poniższej tabeli wartości regulacyjnych wskaźników płynności zostały wyznaczone zgodnie z zasadami w Uchwale 386/2008 oraz Rozporządzeniu 2015/61

Tabela: Nadzorcze miary płynności i LCR:

Nazwa wskaźnika	Limit	Wartość na 31.12.2016
Współczynnik udziału podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w aktywach ogółem	0,2	0,44
Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi	1,00	3,00
LCR	0,70	4,95

Rozmiar i struktura nadwyżki płynności Banku zaprezentowana w poniższej tabeli jest wyznaczona zgodnie z zasadami określonymi w Rekomendacji P oraz założeniami przyjmowanymi w testach warunków skrajnych. Struktura wykazana jest zgodnie z podziałem nadwyżki na część podstawową, służącą ochronie przed krótkotrwałymi, najcięższymi zjawiskami kryzysowymi oraz część uzupełniającą, służącą ochronie przed zjawiskami mniej dotkliwymi, lecz utrzymującymi się dłużej.

Tabela: Składniki nadwyżki płynności (tys. zł):

Nadwyżka płynności - składniki	Wartość
Podstawowa	28.910
Uzupełniająca	3.697
Nadwyżka płynności razem	32.607

Ryzyko stopy procentowej

Celem strategicznym Banku w zarządzaniu ryzykiem stopy procentowej jest minimalizacja ryzyka związanego z możliwością wystąpienia niekorzystnych zmian rynkowych stóp procentowych i negatywnym wpływem tych zmian na wynik finansowy Banku.

Cel ten realizowany jest poprzez zarządzanie ryzykiem stopy procentowej obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie)

1. Podejmowanie odpowiedniej polityki cenowej (w tym działań marketingowych) w celu utrzymania odpowiedniej do skali działalności bazy depozytowej oraz dochodowego portfela kredytowego w celu wypracowania odpowiednich marż.
2. Zapewnienie odpowiedniej struktury aktywów i pasywów oprocentowanych w celu

realizacji wyniku z tytułu odsetek,

W celu zapewnienia realizacji wyniku z tytułu odsetek, założonego w planie ekonomiczno-finansowym, Bank zmienia swoje narażenie na ryzyko stopy procentowej za pomocą określonych metod tj.:

1. inwestowania (głównie poprzez sterowanie terminami zapadalności: lokat o stałym oprocentowaniu deponowanych w Banku Zrzeszającym),
2. kredytowania (ustalanie parametrów produktów kredytowych),
3. finansowania zewnętrznego (polityką depozytową),
4. ustalania oprocentowania,
5. zarządzania terminami przeszacowania stóp procentowych dla poszczególnych pozycji bilansu.

Bank uwzględniał poziom apetytu na ryzyko w procesie realizacji polityki zarządzania ryzykiem stopy procentowej. Maksymalna wysokość apetytu na ryzyko ustalana była jako dopuszczalny poziom ryzyka wyrażony za pomocą wartości wskaźników i zatwierdzona została przez Radę nadzorczą.

Szczegóły pomiaru i raportowania ryzyka stopy procentowej zostały opisane w Art. 448 a niniejszego opracowania.

Ryzyko walutowe

Celem zarządzania ryzykiem walutowym jest ograniczanie skutków narażenia Banku oraz Klientów na nieoczekiwane zmiany kursów walut. Cel ten był realizowany w oparciu o poniższe cele pośrednie:

1. Zarządzanie ryzykiem walutowym polega m.in. na zawieraniu transakcji o takiej strukturze oraz warunkach, które w najbardziej efektywny sposób zabezpieczają Bank przed potencjalnymi stratami z tytułu zmian kursów walutowych minimalizując związane z nim ryzyko.
2. Na rynku walutowym, Bank przykładą szczególną uwagę do rozwoju operacji z klientami i prowadzi ciągle prace nad rozszerzeniem zakresu i udoskonaleniem oferty produktów i usług. Działania swoje opiera w szczególności na uelastycznieniu oferty produktowej, pozwalającej na lepsze zaspokojenie indywidualnych potrzeb klientów adekwatnie do sytuacji rynkowej.
3. Bank prowadzi działalność walutową w oparciu o następujące produkty:
  - a) transakcje wymiany walutowej,
  - b) rachunki bieżące walutowe,
  - c) lokaty walutowe,
  - d) transfery zagraniczne w walutach,
  - e) inne operacje w ramach obowiązujących wewnętrznie przepisów.

Zakłada się, że skala działalności walutowej nie przekroczy 5% sumy bilansowej banku.

System limitów w zakresie ryzyka walutowego obejmuje: limit pozycji całkowitej, limity pozycji indywidualnych oraz limit VAR.

Kontrola wykorzystania limitów pozycji całkowitej i pozycji indywidualnej przeprowadzana jest każdego dnia roboczego, a limitów VAR - miesięcznie. Na dzień 31 grudnia 2016 r. obowiązujące limity były przestrzegane.

Ryzyko walutowe jest na bieżąco monitorowane a informacja, w ramach raportów miesięcznych, jest przekazywana dla Zarządu oraz w cyklach kwartalnych - dla Rady Nadzorczej.

Bank uwzględniał poziom apetytu na ryzyko w procesie realizacji polityki zarządzania ryzykiem walutowym. Maksymalna wysokość apetytu na ryzyko ustalana była jako dopuszczalny poziom ryzyka wyrażony za pomocą wartości wskaźników i zatwierdzona została przez Radę Nadzorczą.

Ryzyko operacyjne i braku zgodności

Ryzyko operacyjne zostało szczegółowo opisane w art. 446 niniejszego opracowania.

Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności rozumiane jako skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania. Ryzyko braku zgodności jest ryzykiem pokrewnym w stosunku do ryzyka operacyjnego i należy do grupy ryzyka operacyjnego. Realizowane jest za pomocą zbliżonych metod i narzędzi, a obszar braku zgodności zawiera się w Rejestrze incydentów ryzyka operacyjnego.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności jest ograniczenie ryzyka wystąpienia strat związanych z nieprzestrzeganiem przepisów prawa i regulacji wewnętrznych oraz dążenie do ich minimalizowania.

Występowanie ryzyka braku zgodności dotyczy postępowania niezgodnego z przepisami prawa, wewnętrznymi zasadami, normami i standardami przede wszystkim w obszarach działalności związanych z:

1. przeciwdziałaniem praniu pieniędzy;
2. tajemnicą bankową;
3. ochroną danych osobowych;
4. ochroną informacji;
5. konfliktem interesów;
6. oszustwami wewnętrznymi i nadużyciami;
7. kodeksem postępowania etycznego;
8. monitoringiem skarg i reklamacji klientów;
9. komunikacją i relacjami z zewnętrznymi organizacjami, w tym z nadzorcą bankowym i doradcami prawnymi;
10. zapewnieniem bezpieczeństwa informatycznego.

Obszar ryzyka zgodności zawiera się w obszarach objętych ryzykiem operacyjnym w Banku Spółdzielczym Czechowice – Dziedzice - Bestwina, zapisanych w parametryzacji systemu RIRO.

Bank uwzględniał poziom apetytu na ryzyko w procesie realizacji polityki zarządzania ryzykiem braku zgodności. Maksymalna wysokość apetytu na ryzyko ustalana była jako dopuszczalny poziom ryzyka wyrażony za pomocą wartości wskaźników i zatwierdzona została przez Radę nadzorczą.

W 2016 r. nie odnotowano zdarzeń, które w sposób istotny wpłynęłyby na poziom ryzyka braku zgodności. Bank koncentrował swoje działania na zapobieganiu wystąpieniu ryzyka braku zgodności, m.in. poprzez propagowanie przestrzegania norm oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania.

Art. 435.1 e

Oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem, dającego pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku

Zatwierdzone przez Zarząd Banku oświadczenie, na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku, stanowi **Załącznik Nr 1** do niniejszych Informacji.

Art. 435.1 f

Oświadczenia na temat ryzyka, w którym pokrótce omówiono ogólny profil ryzyka Banku związany ze strategią działalności. Przedmiotowe oświadczenie zawiera kluczowe wskaźniki i dane liczbowe, zapewniające zewnętrznym zainteresowanym stronom całościowy obraz zarządzania ryzykiem przez Bank, w tym interakcji między profilem ryzyka Banku a tolerancją na ryzyko określoną przez organ zarządzający.

Ogólny profil ryzyka Banku związany ze strategią działalności, kluczowe wskaźniki i dane liczbowe, zapewniające zewnętrznym zainteresowanym stronom całościowy obraz zarządzania ryzykiem, w tym interakcji między profilem ryzyka Banku a tolerancją na ryzyko określoną przez organ zarządzający stanowią **Załącznik nr 2** do niniejszych Informacji.

1.2. Zasady zarządzania (CRR art. 435.2)

Art. 435.2 a

Liczba stanowisk dyrektorskich zajmowanych przez członków organu zarządzającego

Członkowie organu zarządzającego nie zajmują stanowisk dyrektorskich. W związku z pełnieniem funkcji członka Zarządu sprawują oni nadzór nad głównymi obszarami działalności banku.

Art. 435.2 b -c

Polityka rekrutacji dotycząca wyboru członków organu zarządzającego oraz rzeczywistego stanu ich wiedzy, umiejętności i wiedzy specjalistycznej

Strategia w zakresie zróżnicowania w odniesieniu do wyboru członków organu zarządzającego, jego celów i wszelkich odpowiednich zadań określonych w tej strategii oraz zakresu, w jakim te cele i zadania zostały zrealizowane

Wg Statutu Banku Spółdzielczego Członków Zarządu powołuje i odwołuje w głosowaniu tajnym Rada Nadzorcza. Powołanie Prezesa Zarządu następuje za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego. Pozostałych członków Zarządu powołuje i odwołuje Rada Nadzorcza, przy czym powołanie następuje na wniosek Prezesa Zarządu. Powołanie następuje, z uwzględnieniem oceny odpowiedniości, w stosunku do:

1. osób pełniących funkcje członków Zarządu – raz w roku,
2. każdorazowo przed powołaniem nowego członka Zarządu Banku,
3. w każdym przypadku, gdy :
  - a) zmieniany jest zakres odpowiedzialności członka Zarządu,
  - b) nastąpi zmiana regulacji wewnętrznych lub zewnętrznych określających minimalny zakres kwalifikacji wymaganych przy pełnieniu funkcji w Zarządzie Banku,
  - c) zaistnieją fakty lub okoliczności, mogące powodować wystąpienie ryzyka utraty reputacji przez Bank, na skutek utraty dobrej reputacji przez członka Zarządu.

Ocena odpowiedniości obejmuje, zgodnie z Zasadami oceny odpowiedniości członków zarządu w Banku Spółdzielczym Czechowice-Dziedzice-Bestwina:

1. ocenę reputacji,
2. ocenę kompetencji (wiedza, umiejętności, doświadczenie, postawa).

Informacja o ocenie Zarządu

Rada Nadzorcza Banku Spółdzielczego Czechowice-Dziedzice-Bestwina dokonała oceny odpowiedniości członków Zarządu Banku.

Na podstawie przeprowadzonych arkuszy Rada ocenia, iż członkowie Zarządu dają rękojmię ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, w tym prowadzenia działalności Banku z zachowaniem bezpieczeństwa wkładów i lokat w nim zgromadzonych, oraz posiadają wiedzę i umiejętności niezbędne do realizacji zarządzania ryzykiem, natomiast ich reputacja osobista nie stwarza zagrożenia dla utraty reputacji Banku.

Natomiast w stosunku do Rady Nadzorczej, Bank opracował procedurę dokonywania ocen odpowiedniości członków Rady Nadzorczej, Zasad oceny odpowiedniości kandydatów na członków Rady Nadzorczej w rozumieniu wytycznych EBA (Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego).

Ocenie odpowiedniości podlega każdy z kandydatów/członków Rady Nadzorczej oraz sama Rada Nadzorcza, jako organ kolegialny. Każdy z kandydatów/członków Rady Nadzorczej podlega indywidualnej ocenie kwalifikacji, jak również ocenie reputacji. Każdy z kandydatów/członków Rady Nadzorczej jest zawiadamiany o wyniku, oceny niezwłocznie po

jej wystawieniu na Zebraniu Przedstawicieli. Rada Nadzorcza, jako organ, podlega kolegialnej ocenie kwalifikacji. O wyniku oceny kolegialnej zawiadamiani są przedstawiciele na Zebraniu Przedstawicieli oraz obecni na tym Zebraniu członkowie Rady Nadzorczej bezpośrednio po jej wystawieniu. O wynikach przeprowadzonych weryfikacji oświadczeń członków Rady Nadzorczej zawiadamiane jest Zebranie Przedstawicieli poprzez przedstawienie protokołu przez Komisję. Protokół powinien być przedstawiony przed odbyciem głosowania dotyczącego przyjęcia sprawozdania z działalności Rady Nadzorczej, a przy ocenie kandydatów na członków Rady Nadzorczej – przed wyborem Rady Nadzorczej.

Informacja o ocenie Rady Nadzorczej

Zebranie Przedstawicieli Banku Spółdzielczego Czechowice-Dziedzice-Bestwina dokonało oceny odpowiedniości członków Rady Nadzorczej Banku.

Na podstawie otrzymanych od poszczególnych członków Rady Nadzorczej arkuszy Zebranie ocenia, iż:

1. członkowie Rady Nadzorczej posiadają formalne kwalifikacje niezbędne do sprawowania funkcji nadzorczych,
2. reputacja poszczególnych Członków Rady Nadzorczej jest nieposzlakowana.

W związku z tym, Zebranie Przedstawicieli Banku oceniło pozytywnie Członków Rady Nadzorczej Banku oraz Radę Nadzorczą (ocena kolegialna)

osobista nie stwarza zagrożenia dla utraty reputacji Banku.

Art. 435.2 d

Utworzenie (bądź nie) oddzielnego komitetu ds. ryzyka oraz liczby posiedzeń komitetu

W Banku nie został powołany oddzielny komitet ds. ryzyka.

Art. 435.2 e

Opis przepływu informacji na temat ryzyka kierowanych do organu zarządzającego

Przepływ informacji, dotyczący ponoszonego ryzyka kierowany do Zarządu oraz Rady Nadzorczej w Banku jest sformalizowany i objęty „Instrukcją sporządzania i obiegu informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym Czechowice-Dziedzice-Bestwina”, która definiowała także: częstotliwość, zakres, odbiorców i terminy sporządzania raportów i sprawozdań dotyczących ryzyka oraz rodzaje raportów.

Systemem informacji zarządczej są objęte wszystkie rodzaje ryzyka uznawane przez Bank za istotne. Zakres i częstotliwość raportowania jest dostosowany do skali narażenia na ryzyko, a także zmienności ryzyka, zapewniając możliwość podejmowania decyzji oraz odpowiedniej reakcji w przypadku zmiany ekspozycji na ryzyko.

Informacja zarządcza, w zakresie istotnych ryzyk umożliwia Zarządowi Banku oraz Radzie Nadzorczej Banku ocenę, poziomu podejmowanego w Banku ryzyka i w szczególności zawiera:

1. ocenę wielkości narażenia Banku na straty, wynikające z ekspozycji na poszczególne ryzyka oraz zgodności skutków działalności Banku z apetytem Banku na poszczególne ryzyka (tj. akceptowanym ich poziomem),
2. informację na temat jakości portfela kredytowego (kredyty zagrożone),
3. informację na temat poziomu ryzyka podmiotów oraz produktów,
4. wyniki testów warunków skrajnych,
5. informację na temat stopnia wykorzystania obowiązujących limitów ryzyka,
6. informację na temat zmian regulacji wewnętrznych i regulacji nadzorczych (w tym rekomendacji) oraz sposobu ich realizacji,
7. wnioski i rekomendacje.

Poza standardowymi raportami na temat istotnych ryzyk opracowywane są dodatkowe raporty i analizy wynikające z regulacji wewnętrznych i zewnętrznych lub też z potrzeb Banku.

2. ZAKRES STOSOWANIA WYMOGÓW ROZPORZĄDZENIA (CRR art. 436)

Art. 436 a

Nazwa instytucji, do której mają zastosowanie wymogi niniejszego rozporządzenia

Bank Spółdzielczy Czechowice-Dziedzice-Bestwina (dalej: Bank lub Bank Spółdzielczy), z siedzibą w Czechowicach-Dziedzicach przy ul. Słowackiego 14, został wpisany do Krajowego Rejestru Sądowego – Rejestr Przedsiębiorstw w Sądzie Rejonowym w Katowice Wschód pod nr KRS 0000131712.

Bankowi nadano numer statystyczny REGON: 000496337. Zgodnie ze Statutem, Bank działa na terenie województwa śląskiego, powiatów: oświęcimskiego i wadowickiego w województwie małopolskim.

W 2016 roku BS Czechowice-Dziedzice-Bestwina prowadził działalność operacyjną w jednostce macierzystej w Czechowicach-Dziedzicach oraz w:

1. Filii w Bestwinie, ul Witosza 8,
2. Punkcie kasowym w Urzędzie Skarbowym w Czechowicach-Dziedzicach, ul. Nad Białką 1a,
3. Punkcie kasowym w Zabrzegu, ul. Miliardowicka 17,
4. Punkcie kasowym w Czechowicach Południowych, ul. Legionów 191,
5. Punkcie kasowym w Rudzicy – Rudzica 541.

Bank działa na rzecz klientów indywidualnych oraz instytucjonalnych, prowadząc operacje zarówno w złotych jak i w walutach obcych.

Bank Spółdzielczy jest bankiem utworzonym na czas nieokreślony w formie banku spółdzielczego, działającego na podstawie:

1. Ustawa „Prawo Bankowe” z dnia 29 sierpnia 1997 r. (tekst jednolity Dz.U. z 2016r. poz. 1988),
2. Ustawa „Prawo spółdzielcze” z dnia 16 września 1982 r. (Dz.U. z 2016 poz. 21),

3. ustawa z dnia 7 grudnia 2000r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (tekst jednolity Dz.U. z 2016 poz. 1826 z późn. zm.),
4. Statut Banku Spółdzielczego Czechowice-Dziedzice-Bestwina.

Art. 436 b

Zarys różnic w zakresie konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych wraz z krótkim opisem odnośnych podmiotów

Na dzień 31 grudnia 2016 r. Bank nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych objętych konsolidacją.

Art. 436 c

Wszelkie istniejące obecnie lub przewidywane istotne przeszkody praktyczne lub prawne dla szybkiego transferu funduszy własnych lub spłaty zobowiązań przez jednostkę dominującą (Bank) i jej jednostki zależne

Na dzień 31 grudnia 2016 r. Bank nie posiada jednostek zależnych ani też nie jest jednostką dominującą.

3. FUNDUSZE WŁASNE (CRR art. 437)

W funduszach własnych Banku dominuje kapitał podstawowy Tier I.

Art. 437 a

Pełne uzgodnienie pozycji kapitału podstawowego Tier I, pozycji dodatkowych Tier I, pozycji Tier II, jak również filtrów i odliczeń stosowanych na mocy przepisów art. 32- 35, 36, 56, 66 oraz 79 Rozporządzenia CRR, w odniesieniu do funduszy własnych Banku oraz bilansu w zbadanym sprawozdaniu finansowym Banku

Tabela: Dane liczbowe przedstawiające strukturę funduszy własnych Banku na dzień 31 grudnia 2016 r. (tys. zł):

1	FUNDUSZE WŁASNE	20190
1.1	KAPITAŁ TIER I	20190
1.1.1	KAPITAŁ PODSTAWOWY TIER I	20190
1.1.1.1	Instrumenty kapitałowe kwalifikujące się jako kapitał podstawowy Tier I	0
1.1.1.1.1	Opłacone instrumenty kapitałowe	0
1.1.1.1.2*	Pozycja uzupełniająca: nieuznane instrumenty kapitałowe	0
1.1.1.1.3	Ażio	0
1.1.1.1.4	(-) Instrumenty własne w kapitale podstawowym Tier I	0
1.1.1.1.4.1	(-) Bezpośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I	0
1.1.1.1.4.2	(-) Pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I	0
1.1.1.1.4.3	(-) Syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I	0

1.1.1.1.5	(-) Faktyczne lub warunkowe zobowiązania do zakupu instrumentów własnych w kapitale podstawowym Tier I	0
1.1.1.2	Zyski zatrzymane	0
1.1.1.2.1	Zyski zatrzymane w poprzednich latach	0
1.1.1.2.2	Uznany zysk lub uznana strata	0
1.1.1.2.2.1	Zysk lub strata możliwe do przypisania właścicielom jednostki dominującej	0
1.1.1.2.2.2	(-) Część nieuznanego zysku z bieżącego okresu lub nieuznanego zysku rocznego	0
1.1.1.3	Skumulowane inne całkowite dochody	-32
1.1.1.4	Kapitał rezerwowy	20124
1.1.1.5	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	0
1.1.1.6	Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale podstawowym Tier I podlegających zasadzie praw nabytych	161
1.1.1.7	Udział mniejszości ujęty w kapitale podstawowym Tier I	0
1.1.1.8	Korekty w okresie przejściowym z tytułu dodatkowych udziałów mniejszości	0
1.1.1.9	Korekty w kapitale podstawowym Tier I z tytułu filtrów ostrożnościowych	0
1.1.1.9.1	(-) Zwiększenia kapitału własnego z tytułu aktywów sekurytyzowanych	0
1.1.1.9.2	Rezerwa z tytułu instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	0
1.1.1.9.3	Skumulowane zyski i straty spowodowane zmianami własnego ryzyka kredytowego w zakresie zobowiązań wycenionych według wartości godziwej	0
1.1.1.9.4	Zyski i straty wycenione według wartości godziwej, wynikające z własnego ryzyka kredytowego instytucji związanego z zobowiązaniami będącymi instrumentami pochodnymi	0
1.1.1.9.5	(-) Korekty wartości z tytułu wymogów w zakresie ostrożnej wyceny	0
1.1.1.10	(-) Wartość firmy	0
1.1.1.10.1	(-) Wartość firmy rozliczana jako aktywa niematerialne i prawne	0
1.1.1.10.2	(-) Wartość firmy uwzględniona w wycenie znacznych inwestycji	0
1.1.1.10.3	Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego związane z wartością firmy	0
1.1.1.11	(-) Inne wartości niematerialne i prawne	-39
1.1.1.11.1	(-) Kwota brutto innych wartości niematerialnych i prawnych	0
1.1.1.11.2	Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego związane z innymi aktywami niematerialnymi i prawnymi	0
1.1.1.12	(-) Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności i niewynikające z różnic przejściowych po odliczeniu powiązanych rezerw z tytułu podatku dochodowego	0
1.1.1.13	(-) Niedobór korekt ryzyka kredytowego wobec oczekiwanych strat według metody IRB	0
1.1.1.14	(-) Aktywa funduszu emerytalnego ze zdefiniowanymi świadczeniami	0
1.1.1.14.1	(-) Kwota brutto aktywów funduszu emerytalnego ze zdefiniowanymi świadczeniami	0
1.1.1.14.2	Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego związane z aktywami funduszu emerytalnego ze zdefiniowanymi świadczeniami	0
1.1.1.14.3	Aktywa funduszu emerytalnego ze zdefiniowanymi świadczeniami, które instytucja może wykorzystywać w nieograniczony sposób	0

1.1.1.15	(-) Krzyżowe powiązania kapitałowe w kapitale podstawowym Tier I	0
1.1.1.16	(-) Nadwyżka odliczenia od pozycji dodatkowych w Tier I ponad kapitał podstawowy Tier I	0
1.1.1.17	(-) Znaczne pakiety akcji poza sektorem finansowym, które alternatywnie mogą podlegać stosowaniu wagi ryzyka 1 250 %	0
1.1.1.18	(-) Pozycje sekurytyzacyjne, które alternatywnie mogą podlegać stosowaniu wagi ryzyka 1 250 %	0
1.1.1.19	(-) Dostawy z późniejszym terminem rozliczenia, które alternatywnie mogą podlegać stosowaniu wagi ryzyka 1 250 %	0
1.1.1.20	(-) Pozycje w koszyku, w odniesieniu do których instytucja nie może określić wagi ryzyka przy zastosowaniu metody IRB oraz które alternatywnie mogą podlegać stosowaniu wagi ryzyka 1 250 %	0
1.1.1.21	(-) Ekspozycje kapitałowe przy zastosowaniu metody modeli wewnętrznych, które alternatywnie mogą podlegać stosowaniu wagi ryzyka 1 250 %	0
1.1.1.22	(-) Instrumenty w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	0
1.1.1.23	(-) Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności i wynikające z różnic przejściowych	0
1.1.1.24	(-) Instrumenty w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	0
1.1.1.25	(-) Kwota przekraczająca próg 17,65 %	0
1.1.1.26	Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I	-24
1.1.1.27	(-) Dodatkowe odliczenia od kapitału podstawowego Tier I zgodnie z art. 3 CRR	0
1.1.1.28	Elementy kapitału podstawowego Tier I lub odliczenia od kapitału podstawowego Tier I – inne	0
1.1.2	KAPITAŁ DODATKOWY TIER I	0
1.1.2.1	Instrumenty kapitałowe kwalifikujące się jako kapitał dodatkowy Tier I	0
1.1.2.1.1	Opłacone instrumenty kapitałowe	0
1.1.2.1.2*	Pozycja uzupełniająca: nieuznane instrumenty kapitałowe	0
1.1.2.1.3	Ażio	0
1.1.2.1.4	(-) Instrumenty własne w kapitale dodatkowym Tier I	0
1.1.2.1.4.1	(-) Bezpośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale dodatkowym Tier I	0
1.1.2.1.4.2	(-) Pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale dodatkowym Tier I	0
1.1.2.1.4.3	(-) Syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale dodatkowym Tier I	0
1.1.2.1.5	(-) Faktyczne lub warunkowe zobowiązania do zakupu instrumentów własnych w kapitale dodatkowym Tier I	0
1.1.2.2	Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale dodatkowym Tier I podlegających zasadzie praw nabytych	0
1.1.2.3	Instrumenty emitowane przez jednostki zależne ujmowane w kapitale dodatkowym Tier I	0

1.1.2.4	Korekty w okresie przejściowym z tytułu dodatkowego ujęcia instrumentów emitowanych przez jednostki zależne w kapitale dodatkowym Tier I	0
1.1.2.5	(-) Krzyżowe powiązania kapitałowe w kapitale dodatkowym Tier I	0
1.1.2.6	(-) Instrumenty w kapitale dodatkowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	0
1.1.2.7	(-) Instrumenty w kapitale dodatkowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	0
1.1.2.8	(-) Nadwyżka odliczenia od pozycji w Tier II ponad kapitał Tier II	0
1.1.2.9	Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale dodatkowym Tier I	0
1.1.2.10	Nadwyżka odliczenia od pozycji dodatkowych w Tier I ponad kapitał dodatkowy Tier I (odliczenie w kapitale podstawowym Tier I)	0
1.1.2.11	(-) Dodatkowe odliczenia od kapitału dodatkowego Tier I zgodnie z art. 3 CRR	0
1.1.2.12	Elementy kapitału dodatkowego Tier I lub odliczenia od kapitału dodatkowego Tier I – inne	0
1.2	KAPITAŁ TIER II	0
1.2.1	Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane kwalifikujące się jako kapitał Tier II	0
1.2.1.1	Oplacone instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane	0
1.2.1.2*	Pozycja uzupełniająca: nieuznane instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane	0
1.2.1.3	Ażio	0
1.2.1.4	(-) Instrumenty własne w kapitale Tier II	0
1.2.1.4.1	(-) Bezpośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II	0
1.2.1.4.2	(-) Pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II	0
1.2.1.4.3	(-) Syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II	0
1.2.1.5	(-) Faktyczne lub warunkowe zobowiązania do zakupu instrumentów własnych w kapitale Tier II	0
1.2.2	Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale Tier II oraz pożyczek podporządkowanych podlegających zasadzie praw nabytych	0
1.2.3	Instrumenty emitowane przez jednostki zależne uznane w kapitale Tier II	0
1.2.4	Korekty w okresie przejściowym z tytułu dodatkowego uznania instrumentów emitowanych przez jednostki zależne w kapitale Tier II	0
1.2.5	Nadwyżka rezerw ponad oczekiwane uznane straty według metody IRB	0
1.2.6	Korekty z tytułu ogólnego ryzyka kredytowego według metody standardowej	0
1.2.7	(-) Krzyżowe powiązania kapitałowe w kapitale Tier II	0
1.2.8	(-) Instrumenty w kapitale Tier II podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji	0
1.2.9	(-) Instrumenty w kapitale Tier II podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji	0
1.2.10	Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale Tier II	0
1.2.11	Nadwyżka odliczenia od pozycji w Tier II ponad kapitał Tier II (odliczenie w kapitale dodatkowym Tier I)	0
1.2.12	(-) Dodatkowe odliczenia od kapitału Tier II zgodnie z art. 3 CRR	0
1.2.13	Elementy kapitału Tier II lub odliczenia od kapitału Tier II – inne	0

Informacje dotyczące Banku Spółdzielczego Czechowice-Dziedzice-Bestwina ujawniane zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku według stanu na 31.12.2016 r.

Źródło: Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 680/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. ustanawiające wykonawcze standardy techniczne dotyczące sprawozdawczości nadzorczej instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 (1)..... , Dane sprawozdawcze COREP na dzień 31.12.2016 r.

Art. 437 b-c

Opis cech instrumentów w kapitale podstawowym Tier I i instrumentów dodatkowych w Tier I oraz instrumentów w kapitale Tier II emitowanych przez Bank

Warunki dotyczące wszystkich instrumentów w kapitale podstawowym Tier I, instrumentów dodatkowych w Tier I oraz instrumentów w kapitale Tier II

Tabela: Główne cechy instrumentów w kapitale podstawowym Tier I i instrumentów dodatkowych w Tier I emitowanych przez Bank na dzień 31 grudnia 2016 r. (tys.zł):

1.1.1.3	Skumulowane inne całkowite dochody	-32
1.1.1.6	Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale podstawowym Tier I podlegających zasadzie praw nabytych	161
1.1.1.26	Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I	-24

Źródło: zapisy Rozporządzenia UE oraz zaleceń dla banków spółdzielczych wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego precyzujących zasady wyliczania uznanego kapitału, Bank poddaje amortyzacji Fundusz Udziałowy (161 tys. zł), stosuje również odpowiednie korekty do Funduszu z aktualizacji wyceny (61 tys. zł).

Art. 437 d

Oddzielne informacje na temat charakteru i kwot następujących pozycji:

(i) każdego filtru ostrożnościowego stosowanego zgodnie z art. 32-35;

Nie dotyczy

(ii) każdego odliczenia wykonanego zgodnie z art. 36,56 oraz 66

Bank, zgodnie z zapisami Rozporządzenia 575/2013 UE, Ustawą Prawo Bankowe, art. 127 ust. 2 pkt 3 lit. b oraz Uchwałą KNF 325/2011 z dnia 20 grudnia 2011r., pomniejsza Fundusze o wartość bilansową wartości niematerialnych i prawnych, które na koniec 2016r. wyniosły 39 tys. zł.

(iii) pozycji nieodliczonych zgodnie z art. 47,48,56,66 oraz 79

Nie dotyczy

Art. 437 e

Opis wszystkich ograniczeń zastosowanych do obliczania funduszy własnych zgodnie z Rozporządzeniem CRR oraz instrumentów, filtrów ostrożnościowych i odliczeń, do których te ograniczenia mają zastosowanie;

Brak ograniczeń zastosowanych do obliczania funduszy własnych zgodnie z Rozporządzeniem CRR oraz instrumentów, filtrów ostrożnościowych i odliczeń, do których te ograniczenia mają zastosowanie.

Art. 437 f

Wyjaśnienie podstawy służącej do obliczania współczynników kapitałowych obliczonych z wykorzystaniem elementów funduszy własnych ustalonych na podstawie innej niż podstawa określona w Rozporządzeniu CRR;

Bank nie ujawnia współczynników kapitałowych obliczonych z wykorzystaniem elementów funduszy własnych ustalonych na podstawie innej niż podstawa określona w Rozporządzeniu CRR.

4. WYMOGI KAPITAŁOWE (CRR art. 438)

Art. 438 a

Opis metody stosowanej przez Bank do oceny adekwatności kapitału wewnętrznego w celu wsparcia bieżącej i przyszłej działalności Banku;

Bank Spółdzielczy wdrożył proces monitorowania i oceny adekwatności kapitału wewnętrznego – proces ICAAP, który został zatwierdzony przez Zarząd Banku i Radę Nadzorczą Banku.

Oprócz ryzyk objętych Rozporządzeniem 575/2013 w ramach procesu dokonywana jest ocena istotności występujących w działalności Banku ryzyk oraz szacowany jest kapitał wewnętrzny na pokrycie tych ryzyk ujętych w Dyrektywie.

Kapitał wewnętrzny definiowany jest jako szacowana przez Bank kwota kapitału niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka, występujących w działalności Banku uwzględniająca zmiany otoczenia gospodarczego oraz przewidywany poziom ryzyka. Kapitał wewnętrzny powinien pokrywać przewidywany przez Bank poziom strat nieoczekiwanych, na które Bank może być narażony w przyszłości.

W przypadku ryzyk objętych Rozporządzeniem 575/2013 dla:

2. **ryzyka kredytowego**, zgodnie z art. 112 Rozporządzenia UE, Bank stosując metodę standardową zalicza ekspozycje do jednej z kategorii, wymienionych w Rozporządzeniu UE, którym przypisane są odpowiednie wagi ryzyka – wymóg kapitałowy został przedstawiony w art. 438 c niniejszego opracowania.
3. **ryzyka rynkowego (walutowego)** zgodnie z art. 351 Rozporządzenia UE, Bank stosując metodę podstawą – wymóg kapitałowy został przedstawiony w art. 438 f niniejszego opracowania.
4. **ryzyka operacyjnego** (w tym braku zgodności) zgodnie z art. 315 Rozporządzenia UE, Bank stosując metodę wskaźnika bazowego – wymóg kapitałowy został przedstawiony w art. 438 f niniejszego opracowania.

Oprócz ryzyk wynikających z Rozporządzenia 575/2013, Bank wyznacza kapitał wewnętrzny dla następujących ryzyk, wynikających z Dyrektywy:

1. **ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej (przeszacowania i bazowego) –**

Ze względu na nieznaczącą skalę działalności handlowej w Banku (w rozumieniu przepisów Komisji Nadzoru Finansowego), Bank wyznacza wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka stopy procentowej w portfelu bankowym łącznie z tytułu ryzyka:

1. Przeszacowania,
2. Bazowego.

Bank monitoruje ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej i w zależności od otrzymanych wyników wyznacza dodatkowy wymóg kapitałowy na pokrycie ryzyka stopy procentowej.

Bank przeprowadza analizę wpływu szokowych zmian rynkowych stóp procentowych z tytułu ryzyka przeszacowania na wynik odsetkowy, na podstawie którego ustala limit zmiany wyniku odsetkowego, zgodnie z „Instrukcją zarządzania ryzykiem stopy procentowej”.

W przypadku, gdy zmiana oprocentowania o 200 punktów bazowych spowoduje spadek wyniku odsetkowego więcej niż 20%, Bank wyznacza dodatkowy wymóg kapitałowy na pokrycie ryzyka stopy procentowej w wysokości 8% nadwyżki wyliczonych skutków zmian wyniku odsetkowego ww. limitu.

W przypadku, gdy zmiana stóp procentowych o 200 punktów bazowych nie spowoduje spadek wyniku odsetkowego nie więcej niż 20% – dodatkowy wymóg kapitałowy wynosi 0 (zero).

Bank wyznacza limit zmiany wyniku odsetkowego na skutek ryzyka bazowego, uwzględniającego przesunięcie referencyjnych stóp procentowych o 35 punktów bazowych zgodnie z Instrukcją zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

W przypadku, gdy zmiana oprocentowania o 35 punktów bazowych powoduje zmianę wyniku odsetkowego więcej niż 8%, Bank wyznacza dodatkowy wymóg kapitałowy na pokrycie ryzyka bazowego w wysokości 8% kwoty przekroczenia tego limitu.

W przypadku, gdy zmiana stóp procentowych o 35 punktów bazowych spowoduje spadek wyniku odsetkowego nie więcej niż 8% – dodatkowy wymóg kapitałowy wynosi 0 (zero).

Informacja ilościowa:

Tabela: Ryzyko przeszacowania (tys. zł):

		Razem	1 dzień	2 – 7 dni	7 – 30 dni	1 – 3 mies.	3 – 6 mies.	6 – 12 mies.
Srodek okresu przeszacowania			1	4	18	60	135	270
Luka			8402	22342	-7696	797	469	702
Zmiana stopy procentowej	o 2%							
Zmiana dochodu w roku		486,84	168,04	442,37	-146,22	13,23	5,91	3,51

Z przeprowadzonej analizy szokowej (zmiana oprocentowania o 200 p.b) wynika, że zmiana wyniku odsetkowego, dla pozycji przeszacowujących się do 12 miesięcy, wynosi 486,84 tys.

zł. Stosunek zmiany dochodu do wyniku odsetkowego Banku wynosi 11,47% (limit 20%) i nie powoduje konieczności tworzenia dodatkowego wymogu kapitałowego.

Tabela: Ryzyko bazowe (tys. zł):

		Razem	1 dzień	2 – 7 dni	7 – 30 dni	1 – 3 mies.	3 – 6 mies.	6 – 12 mies.
Środek okresu przeszacowania			1	4	18	60	135	270
Luka			8285	22527	32968	500	0	0
Zmiana stopy procentowej	o 0,35%							
Zmiana dochodu w roku		218,12	29,00	78,06	109,62	1,45	0,0	0

Z przeprowadzonej analizy szokowej wynika, że zmiana wyniku odsetkowego dla pozycji przeszacowujących się do 12 miesięcy, wynosi 218,12 tys. zł. Stosunek zmiany dochodu do wyniku odsetkowego banku wynosi 5,14% (limit 8%) i nie powoduje konieczności tworzenia dodatkowego wymogu kapitałowego.

2. ryzyko płynności,

Do wyznaczenia wewnętrznego wymogu kapitałowego na pokrycie ryzyka płynności wykorzystuje się wartość wskaźnika LCR. Przyjmuje się, że Bank będzie utrzymywał minimalną wartość wskaźnika LCR na poziomie minimum 0,7 - zgodnie z Instrukcją zarządzania ryzykiem płynności.

Wewnętrzny wymóg kapitałowy, z tytułu ryzyka płynności, stanowi 8% kosztu pozyskania brakującej kwoty aktywów płynnych do uzyskania minimalnego poziomu LCR na skutek wystąpienia sytuacji skrajnej o której mowa w Instrukcji zarządzania ryzykiem płynności.

W przypadku, gdy bank utrzymuje wskaźnik LCR w sytuacji skrajnej, na poziomie minimum 0,7, to wymóg wewnętrzny równy jest 0.

Informacje ilościowe:

Bank nie wylicza wewnętrznego wymogu kapitałowego z ryzyka płynności, ponieważ Bank utrzymywał minimalną wartość wskaźnika LCR na poziomie minimum 0,7.

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość w tys. zł.
1.	Aktywa płynne	59.076
2.	Wypływy	15.246
3.	Wpływy	3.317
4.	LCR	4,95

3. ryzyko z tytułu przekroczenia koncentracji zaangażowań i dużych zaangażowań,
4. ryzyko ekspozycji wobec podmiotów z tej samej branży,
5. ryzyko ekspozycji zabezpieczonych tym samym rodzajem zabezpieczenia,
6. ryzyko ekspozycji tych samych rodzajów produktów.

Wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka koncentracji zaangażowań kredytowych, branży, tego samego zabezpieczenia, rodzaju produktu wylicza się według następującego schematu:

Bank analizuje wykonanie limitów zaangażowań ekspozycji kredytowych, zgodnie z „Instrukcją zarządzania ryzykiem kredytowym”.

W przypadku, gdy limity są nie przekroczone – dodatkowy wymóg kapitałowy wynosi 0 (zero).

Gdy jakkolwiek z przyjętych przez Bank limitów został przekroczony, wymóg dodatkowy z tytułu ryzyka koncentracji ekspozycji kredytowych wynosi 8% sumy przekroczeń limitów, o których mowa powyżej:

Informacje ilościowe:

Kapitały uznane banku na dzień 31.12.2016 r. wynoszą 20.190 tys. zł – kapitały zostały wyliczone zgodnie z Rozporządzeniem 575/2013.

Modulo podmiotu lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjne, w których zaangażowanie Banku osiągnęło lub przekroczyło poziom 10% kapitałów uznanych banku	Kwota zaangażowania (w tys. zł)	% udziału zaangażowania w kapitałach uznanych banku
Grupa 1	4 023	19,93
Grupa 2	3 201	15,85
Grupa 3	2 706	13,40
Klient 1	2 591	12,83
Grupa 4	2 531	12,54
Klient 2	2 218	10,99
suma:	17 270	85,54

Bank nie wylicza dodatkowego wymogu kapitałowego z tytułu przekroczenia koncentracji zaangażowań i dużych zaangażowań wobec podmiotu lub podmiotów ponad wewnętrzne limity (22%) ponieważ koncentrację ekspozycji nie powodują przekroczenia ustalonego w wewnętrznej procedurze limitu.

- w poszczególne branże.

	Wartość	Relacja do obliiga kredytowego w %
Branża rolnicza w obliigu kredytowym	11108	16,50

Informacje dotyczące Banku Spółdzielczego Czechowice-Dziedzice-Bestwina ujawniane zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku według stanu na 31.12.2016 r.

Branża produkcyjna w obliżu kredytowym	11496	17,08
Branża handlowa w obliżu kredytowym	8519	12,66
Branża budowlana	4487	6,67
Branża związana z obsługą rynku nieruchomości	5229	7,77

Bank nie wylicza dodatkowego wymogu kapitałowego z tytułu koncentracji w poszczególne branże ponad wewnętrzne limity ponieważ koncentrację w branżę nie powodują przekroczenia ustalonych w wewnętrznej procedurze limitów.

-formy zabezpieczeń

	Wartość	Relacja do obliża kredytowego w %
Hipoteka na nieruchomości komercyjnej	41655	61,88%
Hipoteka na nieruchomości mieszkaniowej	11021	16,37%
Przewłaszczenie /cesja	4299	6,39%
Poręczenie wekslowe	9135	13,57%
Cesje wierzytelności	518	0,77%

Bank nie wylicza dodatkowego wymogu kapitałowego z tytułu koncentracji form zabezpieczeń ponad wewnętrzne limity ponieważ koncentrację w formy zabezpieczeń nie powodują przekroczenia ustalonych w wewnętrznej procedurze limitów.

- rodzaju produktu

	2016-12-31	wykonanie limitu
Kredyty operacyjne	22058	32,77
Kredyty inwestycyjne	9 335	13,87
Kredyty na nieruchomości	29756	44,20

Bank nie wylicza dodatkowego wymogu kapitałowego z tytułu koncentracji w rodzaj produktu ponad wewnętrzne limity ponieważ koncentrację w rodzaj produktu nie powodują przekroczenia ustalonych w wewnętrznej procedurze limitów.

7. ryzyko rezydualne,

Informacje dotyczące Banku Spółdzielczego Czechowice-Dziedzice-Bestwina ujawniane zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku według stanu na 31.12.2016 r.

Przy badaniu istotności ryzyka rezydualnego, Bank ocenia typy przyjętych zabezpieczeń prawnych.

O ile Bank stosuje tylko standardowe (typowe) formy zabezpieczeń, Bank uznaje że ryzyko rezydualne nie ma charakteru istotnego i nie wyznacza się kapitału dodatkowego z tego tytułu. Ryzyko tych form zabezpieczeń jest uwzględniane przy wyznaczaniu kapitału dodatkowego z tytułu ryzyka koncentracji zabezpieczeń.

O ile w Banku stosowane są „inne formy zabezpieczeń prawnych” wyszczególnione przy ocenie ryzyka koncentracji przyjętych form zabezpieczenia, Bank dokonuje szczegółowej analizy tych form zabezpieczeń prawnych, o ile przekraczają one poziom 5% całości zabezpieczeń prawnych przyjętych w Banku. W przypadku przekroczenia limitu 5%, Bank klasyfikuje ryzyko rezydualne jako istotne i wylicza dodatkowy wymóg kapitałowy.

Dodatkowy wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rezydualnego wynosi 8% sumy przekroczeń limitów.

Informacje ilościowe:

W Banku zostały przyjęte standardowe formy zabezpieczeń uwzględnione przy wyznaczaniu dodatkowego wymogu kapitałowego z tytułu koncentracji zabezpieczeń. W związku z tym zabezpieczenia niestandardowe nie przekroczyły przyjętego limitu 5% i Bank nie tworzy dodatkowego wymogu kapitałowego na pokrycie tego ryzyka.

8. ryzyko makroekonomiczne,

Oceny istotności ryzyka makroekonomicznego, Bank dokonuje poprzez ustalenie rozbieżności pomiędzy założeniami makroekonomicznymi przyjętymi do rocznych planów ekonomiczno-finansowych, a ich faktycznymi wielkościami.

Bank uznaje ryzyko za istotne i wyznacza dodatkowy wymóg kapitałowy na pokrycie tego ryzyka jeżeli rozbieżności pomiędzy założeniami makroekonomicznymi a ich faktycznymi wielkościami spowodują spadek wyniku finansowego oraz sumy bilansowej o 20%.

W przypadku, gdy rozbieżności nie spowodują spadku wyniku finansowego lub spadku sumy bilansowej o 20% - dodatkowy wymóg kapitałowy wynosi 0 (zero).

Dodatkowy wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka makroekonomicznego stanowi 8% różnicy pomiędzy wielkością planowaną wyniku finansowego lub sumy bilansowej, a wielkością faktyczną.

Informacje ilościowe:

Lp.	Wyszczególnienie	2016	IV kwartał 2016
1	Wskaźnik cen konsumenta CPI (% r/r)	1,20	0,8%
2	PKB (% r/r)	3,4	2,80
3	Stopa bezrobocia (%)	9,1	8,30%
4	Stawka referencyjna	1,50	1,50%
5	WIBOR 1M	1,6	1,66%

6	WIBOR 3M	1,65	1,73%
---	-----------------	------	-------

Bank dokonał porównania wykonania planu ekonomiczno finansowego z faktycznymi wielkościami. Z analizy wynika, że rozbieżności w założeniach makroekonomicznych przyjęte do konstrukcji planu nie spowodowały zmiany wyniku finansowego. W związku z tym, Bank nie musi tworzyć dodatkowego wymogu kapitałowego na pokrycie tego ryzyka.

9. ryzyko kapitałowe,

Oceny istotności ryzyka koncentracji funduszu udziałowego, Bank dokonuje poprzez ustalenie skali udziału funduszu udziałowego w sumie funduszy własnych posiadanych na datę analizy.

Bank uznaje, że ryzyko koncentracji funduszu udziałowego jest istotne i wyznacza dodatkowy wymóg kapitałowy na pokrycie tego ryzyka, jeżeli poziom wskaźnika funduszu udziałowego stanowi powyżej 2,5% funduszy własnych posiadanych na datę analizy.

Dodatkowy wymóg kapitałowy dla ryzyka koncentracji funduszu udziałowego oblicza się od nadwyżki stanowiącej różnicę pomiędzy faktycznym poziomem funduszu udziałowego, a kwotą stanowiącą równowartość 2,5% sumy funduszy podstawowych i uzupełniających, przy zastosowaniu wagi 8%.

Informacje ilościowe:

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość w tys. zł	Struktura
1.	Fundusz udziałowy	161	0,80%
2.	Razem fundusze uznane	20 190	

Na podstawie analizy Bank uznaje, że ryzyko koncentracji funduszu udziałowego nie jest istotne (nie przekracza poziomu wskaźnika udziału powyżej 2,5%) i nie wyznacza wewnętrznego wymogu kapitałowego.

10. **ryzyka trudnomierzalne** w ramach rocznej oceny procesu szacowania wymogów wewnętrznych badana była istotność i kapitał wewnętrzny ustalany był na podstawie obowiązującej w Banku metodyki, określonej w procedurze Banku. Regulacja ta stanowiła podstawę do monitorowania, oceny poziomu istotności oraz wyznaczania kapitału wewnętrznego dla poszczególnych ryzyk występujących w działalności Banku.

Ryzyka uwzględniane w procesie szacowania kapitału wewnętrznego w politykach regulacjach wewnętrznych były zdefiniowane jak poniżej:

1. Ryzyko kredytowe – ryzyko poniesienia straty finansowej spowodowanej brakiem zdolności klienta do obsługi długu albo odmową wypełnienia zobowiązań wynikających z umowy wobec Banku. Ryzyko kredytowe dotyczy wszystkich aktywów bilansowych, do których Bank ma tytuł prawny oraz pozycji pozabilansowych. Obejmuje ono działalność

kredytową oraz działalność na rynku hurtowym (lokaty międzybankowe, dłużne papiery wartościowe itp.).

2. Ryzyko koncentracji zaangażowań – ryzyko nie wykonania zobowiązania/zobowiązań przez pojedyncze (także powiązane kapitałowo lub organizacyjnie) podmioty oraz przez grupy podmiotów, w przypadku, których prawdopodobieństwo nie wykonania zobowiązania jest zależne od wspólnych czynników. Ryzyko to związane jest ze zbyt dużym zaangażowaniem Banku wobec:
  - 1) pojedynczych klientów lub grup klientów powiązanych kapitałowo, organizacyjnie lub gospodarczo,
  - 2) tego samego sektora gospodarczego (branży),
  - 3) tego samego rodzaju zabezpieczenia lub dostawcy zabezpieczenia kredytowego,
  - 4) tego samego rodzaju produktu.
3. Ryzyko walutowe – jest to ryzyko poniesienia straty wynikającej ze zmian kursów walut.
4. Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej – ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej jest to ryzyko wynikające z narażenia aktualnego i przyszłego wyniku finansowego banku oraz jego kapitału na niekorzystny wpływ zmian stóp procentowych. Ryzyko to w Banku związane jest z:
  - 1) ryzykiem przeszacowania,
  - 2) ryzykiem bazowym,
  - 3) ryzykiem krzywej dochodowości,
  - 4) ryzykiem opcji klienta.
5. Ryzyko operacyjne – jest to możliwość wystąpienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów technicznych lub zdarzeń zewnętrznych. W zakres ryzyka operacyjnego wchodzi ryzyko prawne natomiast wyłącza się ryzyko reputacji i strategiczne.
6. Ryzyko płynności – zagrożenie utraty zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, powodujące konieczność poniesienia nieakceptowalnych strat.
7. Ryzyko braku zgodności - skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania. Ryzyko braku zgodności jest ryzykiem pokrewnym w stosunku do ryzyka operacyjnego i należy do grupy ryzyka operacyjnego. Realizowane jest za pomocą zbliżonych metod i narzędzi, a obszar braku zgodności zawiera się w Rejestrze incydentów ryzyka operacyjnego.
8. Ryzyko rezydualne – jest to ryzyko wynikające z mniejszej, niż założona przez Bank skuteczności stosowanych w Banku technik ograniczania ryzyka kredytowego.
9. Ryzyko makroekonomiczne – wynikające z rozbieżności pomiędzy założeniami makroekonomicznymi przyjętymi do rocznych planów ekonomiczno-finansowych, a ich faktycznymi wielkościami. Ryzykiem makroekonomicznym (biznesowym) Bank

zarządza opracowując założenia makroekonomiczne, na podstawie których konstruuje plan ekonomiczno- finansowy oraz analizując wykonanie planu wieloletniego i rocznego. Zasady zarządzania ryzykiem biznesowym zawiera Instrukcja sporządzania i monitorowania planu ekonomiczno-finansowego.

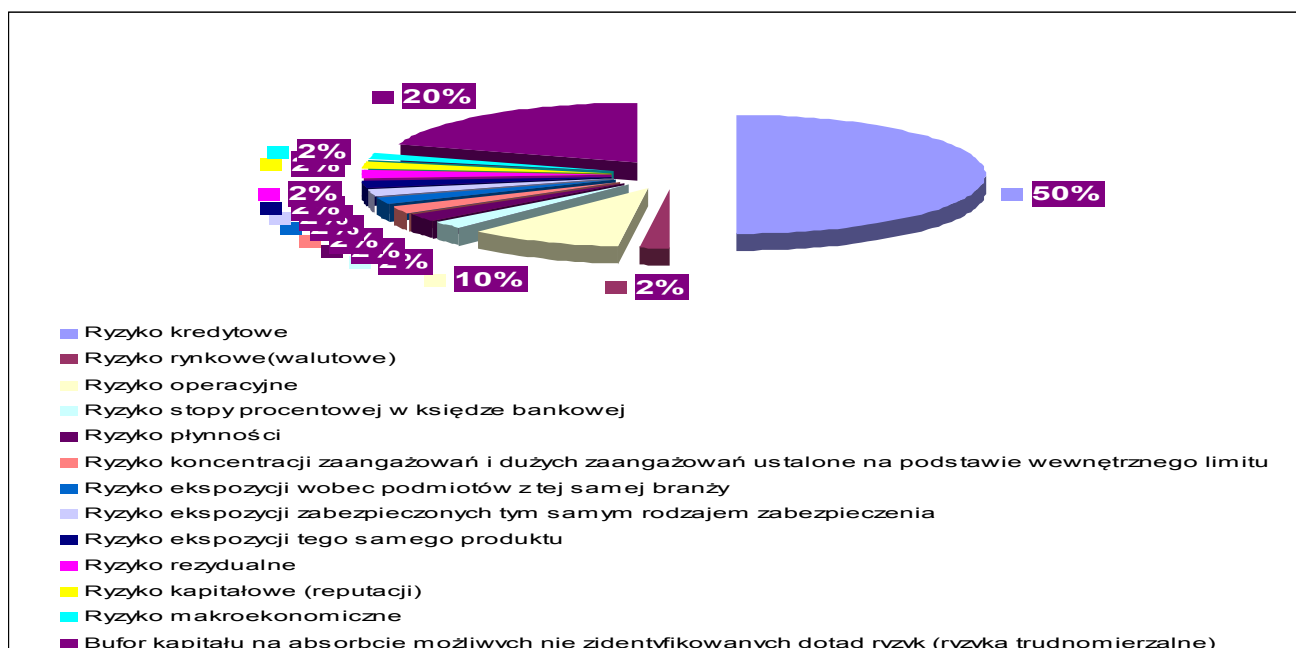
10. Ryzyko kapitałowe - jest to ryzyko niewłaściwej struktury posiadanych funduszy własnych w relacji dla skali i rodzaju działalności Banku lub ryzyko ewentualnych problemów Banku w pozyskaniu dodatkowego kapitału (funduszy), w szczególności, gdy proces ten musi być przeprowadzony szybko lub w okresie niesprzyjających warunków rynkowych.
11. Ryzyka trudnomierzalne, w tym:
  - 1) ryzyko strategiczne, jest to obecne lub przewidywane ryzyko niekorzystnego oddziaływania na źródła przychodów Banku oraz w konsekwencji, na wielkość posiadanych kapitałów (funduszy uznanych), wynikające ze zmian warunków w otoczeniu biznesowym oraz z niekorzystnych decyzji biznesowych, wadliwej ich realizacji lub braku reakcji na zmiany w tym otoczeniu;
  - 2) ryzyko modeli – jest to ryzyko wynikające z niedoskonałości stosowanych modeli w Banku.
  - 3) ryzyko reputacji– jest to obecne lub przewidywane ryzyko dla przychodów i kapitału, wynikające z negatywnego odbioru wizerunku Banku przez klientów, kontrahentów, akcjonariuszy / udziałowców lub regulatorów;
  - 4) ryzyko transferowe– jest to ryzyko niemożności wypełnienia przez dłużników Banku zobowiązań wobec Banku z powodu działań rządowych (w szczególności rządów krajów trzecich), w praktyce dotyczy to ograniczeń w możliwości dokonywania pieniężnych transferów zagranicznych;

Obok ryzyk z Rozporządzenia, jako ryzyka istotne w Banku uznano:

1. ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej (przeszacowania i bazowego),
2. ryzyko płynności,
3. ryzyko z tytułu przekroczenia koncentracji zaangażowań i dużych zaangażowań,
4. ryzyko ekspozycji wobec podmiotów z tej samej branży,
5. ryzyko ekspozycji zabezpieczonych tym samym rodzajem zabezpieczenia,
6. ryzyko ekspozycji tych samych rodzaje produktów.
7. ryzyko rezydualne,
8. ryzyko makroekonomiczne,
9. ryzyko kapitałowe.

Jako ryzyka nieistotne na dzień 31 grudnia 2016 roku uznano: ryzyko krzywej dochodowości, ryzyko opcji klienta oraz ryzyka trudnomierzalne.

Wykres: Struktura kapitału wewnętrznego na pokrycie ryzyk w działalności Banku na dzień 31 grudnia 2016 roku:

W Banku dokonywany jest cyklicznie przegląd procesu ICAAP. W roku 2016 przegląd przeprowadzany był w zakresie:

1. Weryfikacji procedur uznawania poszczególnych rodzajów ryzyka za istotne,
2. Analiz i monitoringu obszarów ryzyk trudnomierzalnych, nie uznanych przez Bank jako ryzyka istotne w oparciu o metodykę zawartą w załączniku nr 5 do Instrukcji oceny adekwatności kapitałowej.
3. Istotności poszczególnych rodzajów ryzyka,
4. Konieczności uwzględnienia w rachunku, wymogów kapitałowych innych, niż ujęto w Instrukcji ryzyk,
5. Występowania portfela handlowego w działalności Banku,
6. Znaczących zmian w Strategii, profilu lub skali działalności Banku.
7. Stosowanych metod pomiaru ryzyka.
8. Oceny założeń i scenariuszy wykorzystywanych do warunków skrajnych.
9. Zmian w strukturze organizacyjnej.
10. Zmian zewnętrznych przepisów (ryzyko braku zgodności).
11. Wykorzystania limitów kapitałowych.

Na podstawie przeglądu wskazano ryzyka istotne oraz dalsze kierunki rozwoju Procesu ICAAP w Banku.

Art. 438 b

Rezultaty stosowanego przez Bank wewnętrznego procesu oceny adekwatności kapitałowej, w tym skład dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych określonych przez Nadzór opisanych w art. 104 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2013/36/UE (na wniosek odpowiedniego właściwego organu)

Obowiązek ujawniania nie dotyczy Banku.

Art. 438 c

Informacje dotyczące Banku Spółdzielczego Czechowice-Dziedzice-Bestwina ujawniane zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku według stanu na 31.12.2016 r.

8 % kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla każdej kategorii ekspozycji określonej w art. 112 Rozporządzenia CRR (w związku ze stosowaniem przez Bank metody standardowej do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, zgodnie z przepisami części trzeciej tytuł II (wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego) rozdział 2 (Metoda standardowa) Rozporządzenia CRR)

W celu wyliczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego w Banku stosowana była metoda standardowa, określona w części trzeciej, tytuł II, rozdział 2 Rozporządzenia CRR.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego (8% ekspozycji ważonej ryzykiem) Banku w podziale na klasy aktywów kształtował się następująco:

Tabela: Wymogi z tytułu ryzyka kredytowego w podziale na klasy aktywów na dzień 31 grudnia 2016 r. (tys. zł.):

Klasa aktywów	8% ekspozycji ważonej ryzykiem
Rządy i banki centralne	0
Samorządy regionalne i władze lokalne	1
Podmioty sektora publicznego	78
Banki wielostronnego rozwoju	0
Organizacje międzynarodowe	0
Instytucje – banki	330
Przedsiębiorstwa	488
Detaliczne	353
Zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	3304
Ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania	32
Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0
Obligacje zabezpieczone	0
Pozycje sekurytyzacyjne	0
Ekspozycje krótkoterminowe wobec banków i przedsiębiorstw	0
Ekspozycje z tytułu uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania	0
Ekspozycje kapitałowe	105
Inne pozycje	432
Razem	5123

Art. 438 d

8% kwot ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z przepisami części trzeciej tytuł II (Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego) rozdział 3 (Metoda wewnętrznych ratingów (IRB)) – 8% kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla każdej kategorii ekspozycji określonej w art. 147 Rozporządzenia CRR.

Bank nie stosował metody wewnętrznych ratingów.

Art. 438 e

Kwota wymogów w zakresie funduszy własnych obliczona zgodnie z art. 92 ust. 3 lit. b) i c) Rozporządzenia CRR

Bank, w 2016 roku kalkulował współczynnik kapitałowy na bazie całkowitego wymogu kapitałowego, będącego sumą wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka:

1. kredytowego,
2. walutowego,
3. operacyjnego

Wymogi dla poszczególnych ryzyk zostały wyliczone zgodnie z Rozporządzeniem CRR:

1. wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego wyznaczano tzw. metodą standardową, określoną w części trzeciej tytuł II rozdział 2 i 4 CRR,
2. wymóg z tytułu ryzyka walutowego wyznaczono zgodnie z art. 351 i 352 CRR,
3. wymóg z tytułu ryzyka operacyjnego wyznaczono zgodnie z art. 317-320 CRR.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku całkowity wymóg kapitałowy Banku kształtował się następująco:

Tabela: Całkowity wymóg kapitałowy Banku na dzień 31.12.2016 r. (tys. zł):

Wymóg kapitałowy z tytułu	Wartość wymogu w tys. zł.
ryzyka kredytowego	5123
ryzyka walutowego	0
ryzyka operacyjnego	861
	5984

Art. 438 f

Wymogi w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego oraz walutowego.

W celu wyliczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego w Banku stosowana była metoda wskaźnika bazowego, określona w art. 315-316 Rozporządzenia CRR.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku wymóg kapitałowy z ryzyka operacyjnego wynosił 861 tys. zł kształtował się następująco:

Tabela: Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego (tys. zł):

		wg danych		
		za 2013r.	za 2014r.	za 2015r.
	średnia z wyniku			

1.	Odsetki należne i podobne przychody	6160	6976	6278	5225
2.	Odsetki do zapłaty i podobne opłaty	2318	2889	2537	1529
3.	Przychody z akcji i innych papierów wartościowych o stałej / zmiennej stopie dochodu	204	0	205	406
4.	Należności z tytułu prowizji/opłat	1334	1378	1282	1344
5.	Koszty z tytułu prowizji/opłat	16	12	11	25
6.	Zysk netto lub strata netto z operacji finansowych	-2	0	-2	-5
7.	Wynik z pozycji wymiany	19	6	26	25
8.	Pozostałe przychody operacyjne	361	406	353	324
Przychody po pomniejszeniach			5865	5594	5765
Suma z 3 lat obrotowych					
		5741	x	x	x
Średnia z trzech dwunastomiesięcznych okresów			x	x	x
Wymogi kapitałowe dla ryzyka operacyjnego		15%	861		

W celu wyliczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka walutowego w Banku stosowana była metoda podstawowa, określona w art. 351,352 Rozporządzenia CRR.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku wymóg kapitałowy z ryzyka walutowego wynosił 0 zł. kształtował się następująco:

DZIENNE POZYCJE OTWARTE

		STAN K. UZNANYCH		20 190	
Waluta	KWOTA	KURS ŚREDNI	WYCENA W PLN	WYCENA W PLN	% W STOSUNKU
		NBP	DLUGA (+)	KRÓTKA(-)	DO KAPITAŁÓ W UZN.
EUR - AKTYWA	433,01				
EUR - PASYWA	451,48				
EUR - RÓŻNICA	-18,47	4,424	0,00	81,71	0,40%
USD - AKTYWA	160,30				
USD - PASYWA	161,99				
USD - RÓŻNICA	-1,69	4,1793	0,00	7,06	0,03%

GBP - AKTYWA	17,34				
GBP - PASYWA	15,86				
GBP - RÓŻNICA	1,48	5,1445	7,61	0,00	0,04%
CAŁKOWITA POZ.WALUTOWA			7,61	88,77	0,44%

Art. 438

Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z Rozporządzeniem CRR art. 153 ust. 5 lub art. 155 ust. 2 ujawniają ekspozycje przypisane do każdej kategorii w tabeli 1 w art. 153 ust. 5 lub do każdej wagi ryzyka, o której mowa w art. 155 ust. 2 Rozporządzenia CRR

Obowiązek ujawniania nie dotyczy Banku.

5. EKSPOZYCJA NA RYZYKO KREDYTOWE KONTRAHENTA (CRR art. 439)

Głównym czynnikiem generującym ryzyko w zakresie ryzyka kredytowego w Banku Spółdzielczym Czechowice – Dziedzice - Bestwina jest portfel kredytowy, którego wartość bilansowa na dzień 31.12.2016r. wynosiła 65 336 tys. zł.

Pozostałe pozycje aktywów ze względu na niskie ryzyko kontrahenta lub niski udział w aktywach nie, wpływały istotnie na poziom ryzyka kredytowego. Bank w swoim portfelu oprócz kredytów posiada następujące aktywa finansowe:

Tabela: Aktywa finansowe wycenione w wartości godziwej przez wynik finansowy w banku (tys. zł):

Rodzaj papieru wartościowego	Wartość nominalna	Dyskonto /Korekta do wartości rynkowej	Wycena na dzień bilansowy
Dłużne papiery wartościowe Budżetu Państwa (Obligacje)	19000	525/93	18490
Razem	19000	618	18490

Tabela: Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży (tys. zł):

Rodzaj papieru wartościowego	Wartość nominalna	Dyskonto	Wycena na dzień bilansowy
Dłużne papiery wartościowe w postaci bonów pieniężnych	22320	4	22316
Dłużne papiery w wartościowe Budżetu Państwa (Obligacje)	15000	55	15067
Obligacje emitowane przez BPS	500		508
Razem	37820	59	37891

Informacje dotyczące Banku Spółdzielczego Czechowice-Dziedzice-Bestwina ujawniane zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku według stanu na 31.12.2016 r.

Ze względu na niskie ryzyko kontrahenta w/w pozycje nie wpływały istotnie na poziom ryzyka kredytowego.

6. BUFORY KAPITAŁOWE (CRR art. 440)

Bank dąży do utrzymywania funduszy własnych na poziomie adekwatnym do rozmiarów działalności i generowanego ryzyka. Głównymi miernikami adekwatności kapitałowej są:

1. współczynnik kapitału podstawowego Tier I (CET1),
2. współczynnik kapitału Tier I (T1),
3. łączny współczynnik kapitałowy (TCR),
4. wskaźnik dźwigni.

Łączny współczynnik kapitałowy Banku, wg stanu na 31.12.2016 r. wyniósł 26,99%, natomiast współczynnik kapitału Tier I wyniósł 26,99%.

Bank nie posiada kapitału dodatkowego Tier I w związku z czym współczynnik kapitału Tier I (T1) równa się współczynnikowi kapitału podstawowego Tier I (CET1).

Zgodnie z art. 92 Rozporządzeniem CRR minimalny poziom współczynników kapitałowych wynosi:

1. współczynnik kapitału podstawowego Tier I (CET1) - 4,5%,
2. współczynnik kapitału Tier I (T1) – 6,0%,
3. łączny współczynnik kapitałowy (TCR) – 8,0%.

Zgodnie z Rozporządzeniem CRR oraz ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 roku o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym, instytucje finansowe mają obowiązek utrzymywania dodatkowych buforów kapitałowych dla współczynników kapitałowych. Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku:

1. wskaźnik bufora zabezpieczającego wynosił – 1,25 p.p.,
2. wskaźnik bufora antycyklicznego wynosił – 0 p.p.,
3. wskaźnik bufora ryzyka systemowego wynosił – 0 p.p.,

W konsekwencji, dla Banku minimalne współczynniki kapitałowe uwzględniające dodatkowy wymóg kapitałowy, bufory kapitałowe oraz rekomendowane poziomy przez KNF wynoszą:

1. $TCR = 12 + 1,25 = 13,25\%$
2. $T1 = 9 + 1,25 = 10,25\%$

7. WSKAŹNIKI GLOBALNEGO ZNACZENIA SYSTEMOWEGO (CRR art. 441)

Obowiązek ujawniania nie dotyczy Banku.

8. KOREKTY Z TYTUŁU RYZYKA KREDYTOWEGO (CRR art. 442)

Art. 442 a-c

Bank definiuje należności przeterminowane i dokonuje ich klasyfikacji zgodnie z podejściem określonym w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz.U. Nr 235, poz. 1589 z późn. zmianami).

Kategoria „Ekspozycji zagrożonych” – są to ekspozycje zaklasyfikowane do ekspozycji poniżej standardu, do ekspozycji wątpliwych lub ekspozycji straconych, z wyłączeniem ekspozycji kredytowych, wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych oraz ekspozycji wobec Skarbu Państwa a także z wyłączeniem ekspozycji hipotecznych i mieszkaniowych.

Kategoria „Ekspozycji kredytowych poniżej standardu” – są to ekspozycje obejmujące:

1. ekspozycje, w przypadku których opóźnienie w spłacie kredytu lub odsetek przekracza 3 miesiące i nie dłużej niż sześć miesięcy,
2. ekspozycji względem dłużników, których sytuacja ekonomiczno – finansowa może stanowić zagrożenie terminowej spłaty ekspozycji;

Kategoria „Ekspozycji kredytowych wątpliwych” – są to ekspozycje obejmujące:

1. ekspozycje, w przypadku których opóźnienie w spłacie kredytu lub odsetek wynosi powyżej sześciu miesięcy i nie przekracza dwunastu miesięcy,
2. ekspozycje względem dłużników, których sytuacja ekonomiczno – finansowa uległa znacznemu pogorszeniu, a zwłaszcza gdy ponoszone straty w sposób istotny naruszają ich kapitały (aktywa netto);

Kategoria „Ekspozycji kredytowych straconych” – są to ekspozycje obejmujące:

1. ekspozycje, w przypadku których opóźnienie w spłacie kredytu lub odsetek przekracza dwanaście miesięcy,
2. ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których sytuacja ekonomiczno - finansowa pogorszyła się w sposób nieodwracalny uniemożliwiający spłacanie długów,
3. ekspozycje względem dłużników w stosunku, do których ogłoszono upadłość lub w stosunku, do których nastąpiło otwarcie likwidacji, z wyjątkiem, gdy następuje ona na podstawie przepisów o komercjalizacji prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych,
4. ekspozycje względem dłużników, przeciwko którym Bank złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego,
5. ekspozycje kredytowe kwestionowane przez dłużników na drodze postępowania sądowego,
6. ekspozycje względem dłużników, których miejsce pobytu jest nieznane i których majątek nie został ujawniony,

W Banku funkcjonują procedury wewnętrzne dotyczące zasad klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw celowych, które wskazują tryb podejmowania decyzji w sprawie klasyfikacji i rezerw. Decyzje podejmowane są w okresach kwartalnych w drodze szczegółowego przeglądu portfela kredytowego, z uwzględnieniem terminowości spłat oraz sytuacji ekonomiczno – finansowej podmiotów, a także stanu prawnego zabezpieczenia branego pod uwagę przy pomniejszaniu podstawy tworzenia rezerw celowych.

b) Opis strategii przyjętych w celu określenia korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego

Podstawę tworzenia rezerw celowych na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi, zakwalifikowanymi do kategorii „pod obserwacją” lub grupy „zagrożone” można pomniejszyć o wartość zabezpieczeń na zasadach określonych w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. U. Nr 235, poz. 1589 z póź. zmianami),

Pomniejszeń można dokonać, jeżeli na dzień przeglądu klasyfikacji, spełnione są łącznie następujące warunki:

1. Wartość zabezpieczenia jest możliwa do uzyskania w wysokości uwzględnianej do pomniejszenia podstawy tworzenia rezerw, podczas ewentualnego postępowania egzekucyjnego, biorąc pod uwagę ograniczenia prawne, ekonomiczne i faktyczne, mogące wpływać na rzeczywistą możliwość zaspokojenia się banku z przedmiotu zabezpieczenia;
2. Zabezpieczenie to nie jest lub nie było wykorzystane do zamiany oceny sytuacji kredytobiorcy oceną sytuacji poręczyciela w trybie przewidzianym w ust. 2 załącznika nr 1 do Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie klasyfikacji i tworzenia rezerw celowych.

Kwota, o którą można pomniejszyć podstawę tworzenia rezerw celowych, w przypadku zabezpieczeń w postaci:

1. hipoteki - nie może być wyższa niż wysokość dokonanego wpisu do księgi wieczystej oraz 50% wartości ustalonej na podstawie wyceny rzeczoznawcy – pomniejszonej o powstałe wcześniej obciążenia (jeżeli nie uwzględnia tego wycena rzeczoznawcy),
2. przeniesienia prawa własności rzeczy ruchomej - nie może być wyższa niż 50% wartości sprzedaży netto danej rzeczy ruchomej i 50% pierwotnej wysokości zabezpieczanej kwoty,
3. przeniesienia prawa własności papierów wartościowych, z wyjątkiem emitowanych przez Skarb Państwa, Narodowy Bank Polski, banki centralne lub rządy krajów będących członkiem Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju oraz inne banki - nie może być wyższa niż 50% ich wartości godziwej,
4. zastawu rejestrowego na prawach z papierów wartościowych, o których mowa w pkt 3 - nie może być wyższa niż 50% ich wartości godziwej,
5. zastawu rejestrowego na rzeczy ruchomej - nie może być wyższa niż 50% wartości sprzedaży netto danej rzeczy ruchomej i 50% pierwotnej wysokości zabezpieczanej kwoty.

Szczegółowe zasady dotyczące metod ustalania korekt wartości rezerw opisane są w Instrukcji monitoringu ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń oraz klasyfikacji i tworzenia rezerw celowych w Banku.

c) Całkowita kwota ekspozycji po rozliczeniu równoważących się transakcji i bez uwzględnienia skutków ograniczenia ryzyka kredytowego, a także średnią kwotę ekspozycji w danym okresie z podziałem na różne kategorie ekspozycji

Bank może stosować następujące techniki redukcji ryzyka kredytowego:

1. pomniejszenie podstawy tworzenia rezerw celowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16.12.2008r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz.U.nr 235 poz.1589 z póź. zmianami). Bank

przyjmuje zabezpieczenia zgodnie z Instrukcją prawnych form zabezpieczeń ekspozycji kredytowych,

2. pomniejszanie wag ryzyka przypisywanych ekspozycjom kredytowym zabezpieczonym hipotecznie na nieruchomości mieszkalnej w rachunku wymogów kapitałowych zgodnie z zapisami Rozporządzenia 575/2013 UE z dnia 26 czerwca 2013 r.

Na dzień 31.12.2016 r. Bank z w/w technik redukcji ryzyka kredytowego stosował tylko pomniejszenia podstawy tworzenia rezerw celowych zgodnie z Rozporządzeniem MF, Wartości ekspozycji, co do których zastosowano technikę redukcji ryzyka kredytowego w formie pomniejszenia podstawy tworzenia rezerw celowych na dzień 31-12-2016r. w podziale na kategorie ryzyka wyniosły (w tys. zł):

Kategoria ekspozycji	Wartość nominalna	Rezerwy utworzone	Kwota pomniejszeń	Korekty wpływające na podstawę naliczenia rezerw
Pod obserwacją	1554	0	1539	14
Poniżej standardu	0	0	0	0
Wątpliwa	483	100	272	11
Stracona	0	0	0	0

Wg stosowanej polityki kredytowej Banku, przyjmowane zabezpieczenia powinny spełniać kryterium płynności, wartości oraz dostępu i możliwości ich kontroli, zgodnie z obowiązującą w Banku Instrukcją prawnych form zabezpieczeń ekspozycji kredytowych oraz z Instrukcją monitorowania ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń oraz klasyfikacji i tworzenia rezerw celowych.

Wartość przyjmowanych zabezpieczeń powinna zapewnić odpowiedni poziom wskaźnika LtV przez cały okres kredytowania. Bank stale monitoruje zmiany na rynku typowych zabezpieczeń, przyjmowanych przez Bank, tj. rynku nieruchomości.

Bank preferuje zabezpieczenia zwrotności kredytów, które pozwalają na:

1. Skuteczną egzekucję należności w przypadku braku spłaty kredytów.
2. Pomniejszenie podstawy tworzenia rezerw celowych.
3. Przypisanie niższych wag ryzyka ekspozycjom kredytowym w rachunku wymogu kapitałowego. Podstawowe zabezpieczenia, uznawane za najkorzystniejsze przez Bank to:
  1. Zdeponowane w Banku lub w banku, będącym stroną trzecią środki pieniężne.
  2. Hipoteka na nieruchomości komercyjnej.
  3. Hipoteka na nieruchomości mieszkalnej.
  4. Poręczenie wekslowe.

Art. 442 d

Rozkład geograficzny ekspozycji w podziale na obszary ważne pod względem istotnych kategorii ekspozycji wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosownych przypadkach

Bank ma określony w Statucie obszar geograficzny, zatwierdzony przez Komisję Nadzoru Finansowego, poza którym nie może funkcjonować. W związku z powyższym Bank nie wyznacza dodatkowych obszarów geograficznych w celu ustalania limitów. Wszystkie zaangażowania Banku są wobec podmiotów z ww. obszaru geograficznego.

Art. 442 e

Rozkład ekspozycji w zależności od branży lub typu kontrahenta z podziałem na kategorie ekspozycji, w tym określenie ekspozycji wobec MŚP, wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosownych przypadkach,

W portfelu kredytowym Banku na dzień 31.12.2016 r. można stwierdzić największe zaangażowanie w branży „produkcyjnej” – 17,08% portfela kredytowego, kolejną branżą o udziale w portfelu przekraczającym 10% jest branża rolnicza oraz branża handlowa z następującym zaangażowaniem – 16,50% oraz 12,66%. Udziały pozostałych branż nie przekroczyły 10%.

Tabela: Struktura branżowa portfela kredytowego (tys. zł):

	Wartość	Relacja do obliża kredytowego w %
Branża rolnicza w obliżu kredytowym	11108	16,50
Branża produkcyjna w obliżu kredytowym	11496	17,08
Branża handlowa w obliżu kredytowym	8519	12,66
Branża budowlana	4487	6,67
Branża związana z obsługą rynku nieruchomości	5229	7,77

Kredyty zagrożone na dzień 31.12.2016 r. w danych branżach kształtowały się następująco:

1. Rolnictwo 17,81% w stosunku do kredytów zagrożonych stanowiąc wartość 494 tys. zł (spadek o 30 tys. zł w porównaniu do poprzedniego kwartału),
2. Handel 5,77% w stosunku do kredytów zagrożonych stanowiąc wartość 160 tys. zł (spadek w stosunku do poprzedniego kwartału o 8 tys. zł),
3. Budownictwo 68,01% w stosunku do kredytów zagrożonych stanowiąc wartość 1886 tys. zł (bez zmian w stosunku do poprzedniego kwartału).

Art. 442 f.

Zestawienie rezydualnych terminów zapadalności dla wszystkich ekspozycji z podziałem na kategorie ekspozycji wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosownych przypadkach;

Tabela: Zestawienie rezydualnych terminów zapadalności – wartość nominalna (tys. zł):

Termin zapadalności	Rodzaj podmiotu	Wartość ekspozycji w zł
Bez określonego terminu	Banki centralne	3640
	Banki i oddziały instytucji kredytowych	18486
	Przedsiębiorstwa	6292
	Gospodarstwa domowe	2675
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	0
	Instytucje samorządowe	0
	Pozostałe	0
< = 1 tygodnia	Banki centralne	22320
	Banki i oddziały instytucji kredytowych	2077
	Przedsiębiorstwa	31
	Gospodarstwa domowe	130
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	0,4
	Instytucje samorządowe	0
	Pozostałe	0
> 1 tygodnia < = 1 miesiąca	Banki centralne	0
	Banki i oddziały instytucji kredytowych	418
	Przedsiębiorstwa	283
	Gospodarstwa domowe	858
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	9
	Instytucje rządowe szczebla centralnego	3000
	Instytucje samorządowe	0,7
	Pozostałe	0
> 1 miesiąca < = 3 miesięcy	Banki centralne	0
	Banki i oddziały instytucji kredytowych	0
	Przedsiębiorstwa	742
	Gospodarstwa domowe	1367
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	21
	Instytucje samorządowe	1
	Pozostałe	0
> 3 miesięcy < = 6 miesięcy	Banki centralne	0
	Banki i oddziały instytucji kredytowych	0
	Przedsiębiorstwa	1263
	Gospodarstwa domowe	1966
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	32
	Instytucje samorządowe	2
	Pozostałe	0
> 6 miesięcy < = 1 roku	Banki centralne	0
	Banki i oddziały instytucji kredytowych	0
	Przedsiębiorstwa	2646

	Gospodarstwa domowe	3826
	Institucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	76
	Institucje samorządowe	4
	Pozostałe	0
> 1 roku <= 2 lat	Banki centralne	0
	Banki i oddziały instytucji kredytowych	0
	Przedsiębiorstwa	5128
	Gospodarstwa domowe	5432
	Institucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	167
	Institucje rządowe szczebla centralnego	8000
	Institucje samorządowe	8
	Pozostałe	0
> 2 lat <= 5 lat	Banki centralne	0
	Banki i oddziały instytucji kredytowych	0
	Przedsiębiorstwa	6180
	Gospodarstwa domowe	9130
	Institucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	337
	Institucje rządowe szczebla centralnego	16000
	Institucje samorządowe	18
	Pozostałe	0
> 5 lat <= 10 lat	Banki centralne	0
	Banki i oddziały instytucji kredytowych	500
	Przedsiębiorstwa	5007
	Gospodarstwa domowe	7999
	Institucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	186
	Institucje rządowe szczebla centralnego	7000
	Institucje samorządowe	0
	Pozostałe	0
> 10 lat <= 20 lat	Banki centralne	0
	Banki i oddziały instytucji kredytowych	0
	Przedsiębiorstwa	498
	Gospodarstwa domowe	4355
	Institucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	73
	Institucje samorządowe	0
	Pozostałe	0
> 20 lat	Banki centralne	0
	Banki i oddziały instytucji kredytowych	0
	Przedsiębiorstwa	0
	Gospodarstwa domowe	568
	Institucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	0
	Institucje samorządowe	0
	Pozostałe	0

Źródło: Sprawozdanie Finrep – grudzień 2016

Art. 442 g.

Kwoty ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości i przeterminowanych w podziale na typy kontrahentów;

Poniżej przedstawiono stany kredytów zagrożonych oraz odpisów aktualizacyjnych na dzień 31 grudnia 2016 roku:

Tabela: Kredyty udzielone klientom oraz utworzone odpisy na dzień 31 grudnia 2016 roku (tys. zł):

		Ekspozycje zagrożone	Rezerwy celowe
Należności poniżej standardu	Przedsiębiorstwa	0	0
	Przedsiębiorcy indywidualni	0	0
	Osoby prywatne	2	0,3
	Rolnicy indywidualni	0	0
Wątpliwe	Przedsiębiorstwa	0	0
	Przedsiębiorcy indywidualni	0	0
	Osoby prywatne	0	0
	Rolnicy indywidualni	483	100
Stracone	Przedsiębiorstwa	2023	2010
	Przedsiębiorcy indywidualni	24	24
	Osoby prywatne	230	226
	Rolnicy indywidualni	11	11

Źródło: Dane ze sprawozdania Finrep – grudzień 2016

Art. 442 h

Kwoty ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości i przeterminowanych – przedstawione oddzielnie, w podziale na istotne obszary geograficzne, obejmujące w miarę możliwości kwoty korekt wartości i rezerw związane z każdym obszarem geograficznym

Bank ma określony w Statucie obszar geograficzny, zatwierdzony przez Komisję Nadzoru Finansowego, poza którym nie może funkcjonować. W związku z powyższym biorąc pod uwagę położenie geograficzne placówek żadne znaczące różnice w ryzyku nie zostały zidentyfikowane. Z tego powodu Bank nie dokonał wydzielenia segmentów według podziału geograficznego.

Art. 442 i

Uzgodnienie zmiany stanów odpisów aktualizujących na utratę wartości ekspozycji

Zmiany odpisów aktualizujących na utratę wartości kredytów, które miały miejsce w 2016 roku kształtowały się następująco:

Tabela: Zmiany odpisów aktualizujących na utratę wartości kredytów w 2016 roku (tys. zł):

Stan na początek okresu 01.01.2016	1.969
------------------------------------	-------

Spisanie w ciężar odpisów	-687
Utworzone odpisy	1094
Rozwiązane odpisy	-845
Przemieszczenia pomiędzy grupami odpisów	944
Odpisy aktualizujące, kredyty i inne należności, Bilans zamknięcia	2475

Źródło: Dane ze sprawozdania Finrep – grudzień 2016

Definicja należności podlegających utracie wartości oraz opis stosowanego podejścia do metod przyjętych do ustalania korekt wartości i rezerw znajdują się w części 8 „Korekty z tytułu ryzyka kredytowego (CRR art. 442 a-c)”.

Art. 442

Korekty o szczególne ryzyko kredytowe i kwoty odzyskane wykazywane bezpośrednio w rachunku zysków i strat

Według stanu na 31 grudnia 2016 roku w Banku nie wystąpiły korekty o szczególne ryzyko kredytowe i kwoty odzyskane wykazywane bezpośrednio w rachunku zysków i strat.

9. AKTYWA WOLNE OD OBCIĄŻEŃ (CRR art. 443)

Poniższa tabela przedstawia informacje na temat aktywów obciążonych i nieobciążonych Banku. Aktywa uznaje się za obciążone, jeżeli są one przedmiotem zastawu lub jakiegokolwiek umowy mającej na celu ochronę, zabezpieczenie, lub wsparcie jakości kredytowej danej transakcji, z której zakresu nie mogą zostać swobodnie wycofane.

Tabela: Aktywa obciążone i nieobciążone (tys. zł):

	Wartość bilansowa aktywów obciążonych	Wartość godziwa aktywów obciążonych	Wartość bilansowa aktywów nieobciążonych	Wartość godziwa aktywów nieobciążonych
Kredyty na żądanie	0	0	21866	0
Instrumenty udziałowe	0	0	1.318	1.318
Dłużne papiery wartościowe	0	0	56382	56382
w tym wyemitowane przez sektor instytucji rządowych i samorządowych	0	0	33557	33557
w tym wyemitowane przez instytucje finansowe	0	0	22824	22824
Kredyty i zaliczki inne niż kredyty na żądanie	0	0	64454	0
w tym kredyty hipoteczne	0	0	50457	0
Inne aktywa	0	0	8640	0
Aktywa instytucji sprawozdającej	0	0	152660	0

Informacje dotyczące Banku Spółdzielczego Czechowice-Dziedzice-Bestwina ujawniane zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku według stanu na 31.12.2016 r.

10. KORZYSTANIE Z ECAI (ZEWNĘTRZNYCH INSTYTUCJI OCENY WIARYGODNOŚCI KREDYTOWEJ) I AGENCJI KREDYTÓW EKSPORTOWYCH (CRR art. 444)

Bank w rachunku wymogów kapitałowych nie korzysta z ocen wiarygodności kredytowej przyznanych przez instytucję oceny wiarygodności kredytowej.

11. EKSPOZYCJA NA RYZYKO RYNKOWE (CRR art. 445)

Art. 445 a

Kwota wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka rynkowego

Kwota wymogu w zakresie funduszy własnych obliczonego zgodnie z przepisami art. 92 ust. 3 lit. b) i c) Rozporządzenia CRR dla każdego rodzaju ryzyka na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosi odpowiednio:

Tabela: Kwota wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka rynkowego na dzień 31 grudnia 2016 r.:

Wymóg kapitałowy z tytułu	Wartość wymogu
Ryzyka pozycji	0
Ryzyka dużych ekspozycji przekraczających określone limity w art. 395-401	0
Ryzyka walutowego	0*
Ryzyka rozliczenia	0
Ryzyka cen towarów	0
Inne	0
Razem	0

* w Art. 438 f niniejszego opracowania zostało zaprezentowane wyliczenie wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka walutowego.

Art. 445 b

Kwota wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu szczególnego ryzyka stopy procentowej związanego z pozycjami sekurytyzacyjnymi

Bank nie posiada pozycji sekurytyzacyjnych.

12. RYZYKO OPERACYJNE (CRR art. 446)

Art. 446 a

Metody oceny wymogu w zakresie funduszy własnych dla ryzyka operacyjnego

Bank ocenia wymóg kapitałowy dla ryzyka operacyjnego poprzez ustaloną w Instrukcji oceny adekwatności kapitałowej alokację funduszy własnych Banku na poszczególne ryzyka, w tym ryzyka operacyjnego. Alokacja odbywa się zgodnie z zasadami Dyrektywy 2013/36 UE oraz wewnętrznymi przepisami Banku, m. in. wewnętrznym procesem oceny adekwatności kapitałowej (ICAAP). W związku z tym, Bank ustala limity alokacji kapitału na ryzyka zidentyfikowane jako istotne na podstawie oceny procesu szacowania wymogów.

Alokacja funduszy na ryzyko operacyjne odbywa się zgodnie z zasadami wyznaczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka określonego w Rozporządzeniu 575/2013 UE, metodą wskaźnika bazowego po weryfikacji w procesie analizy nadzorczej przeprowadzanej zgodnie z przyjętym w Banku procesem oceny adekwatności kapitałowej. Zakłada się, że limit alokacji z tytułu ryzyka operacyjnego nie może przekroczyć 10% funduszy własnych obliczanych zgodnie z Rozporządzeniem 575/2013 UE.

Alokacja kapitału z tytułu ryzyka operacyjnego na dzień 31.12.2016 r. przedstawiała się następująco (tys. zł):

	31.12.2016
Wymóg kapitałowy z ryzyka operacyjnego	861
Kapitały uznane	20 190
Limit alokacji max 10%	4,26
Wykorzystanie limitu alokacji	42,60

Art. 446 b

Sposób podejścia Banku do zarządzania ryzykiem operacyjnym

Ryzyko operacyjne w Banku definiowane jest jako: możliwość wystąpienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów technicznych lub zdarzeń zewnętrznych. W zakres ryzyka operacyjnego wchodzi ryzyko prawne, natomiast wyłącza się ryzyko reputacji i strategiczne.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku jest ograniczanie ryzyka występowania strat operacyjnych oraz dążenie do ich minimalizowania. Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem operacyjnym obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) określenie podstawowych procesów niezbędnych do zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- 2) opracowanie ogólnych zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym zasady identyfikacji, oceny, monitorowania, zabezpieczania i transferu ryzyka operacyjnego,
- 3) prowadzenie i analiza rejestru incydentów i strat z tytułu ryzyka operacyjnego,
- 4) podejmowanie działań zabezpieczających i ograniczających przed skutkami ryzyka operacyjnego,
- 5) zarządzanie ryzykiem teleinformatycznym,
- 6) zarządzanie kadrami,
- 7) określenie docelowego profilu ryzyka operacyjnego, uwzględniającego skalę i profil ryzyka operacyjnego obciążającego Bank,

- 8) zdefiniowanie tolerancji/apetytu banku na ryzyko operacyjne, w tym wartości progowe sum strat danej klasy zdarzeń w określonym horyzoncie czasowym oraz określone działania, które bank będzie podejmował w przypadkach, gdy wartości te zostaną przekroczone,
- 9) przyjęcie założeń dla systemu kontroli wewnętrznej w zakresie ryzyka operacyjnego

Organizując proces zarządzania ryzykiem operacyjnym Bank bierze pod uwagę wymogi regulacyjne. Uchwały, a także rekomendacje Komisji Nadzoru Finansowego (w tym zwłaszcza Rekomendacja M i Rekomendacja D) stanowiące punkt wyjścia dla przygotowania ram systemu kontroli i zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku.

System zarządzania ryzykiem operacyjnym tworzą: akty normatywne opisujące ten system, struktura organizacyjna systemu, narzędzia informatyczne wspomagające realizację procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz informacje o incydentach i zdarzeniach zaistniałych w obszarze wymienionego ryzyka.

Na zarządzanie ryzykiem operacyjnym składa się zbiór działań mających na celu identyfikację i ewidencję zdarzeń ryzyka operacyjnego, ocenę ryzyka, monitorowanie ryzyka, raportowanie ryzyka, utworzenie bazy danych o zdarzeniach i stratach, a także kontrolę poziomu ryzyka oraz jego pomiar.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym w Banku ma formę procesu składającego się z następujących elementów:

1. Identyfikacji ryzyka,
2. Oceny ryzyka (pomiaru/szacowania),
3. Monitorowania i raportowania ryzyka,
4. Stosowania mechanizmów kontrolujących i ograniczających ryzyko.

Realizacja zadań i obowiązków w zakresie **identyfikacji** polega na:

- 1) rozpoznaniu kontekstu ryzyka rozumianego jako istotne obszary działalności Banku wymagające zarządzania ryzykiem operacyjnym, a także zestaw wymagań prawnych i nadzorczych związanych z tymi obszarami,
  - 2) rozpoznaniu aktualnych i potencjalnych zagrożeń związanych z ryzykiem operacyjnym.
- Efektywna identyfikacja ryzyka obejmuje wszystkie istotne obszary działalności Banku, t.j.: jednostki i komórki organizacyjne, systemy, procesy i produkty.

Identyfikacja ta uwzględnia wpływ:

- 1) czynników wewnętrznych, takich jak:
  - a) struktura organizacyjna banku i jej zmiany;
  - b) specyfika działalności banku;
  - c) użytkowane systemy informatyczne;
  - d) jakość i rotacja kadr;
  - e) skargi i reklamacje od klientów banku;
- 2) czynników zewnętrznych (czynników otoczenia gospodarczego, w tym politycznych, prawnych, socjogeograficznych, rynkowych czy dotyczących zmian technologicznych).

Pomiar ryzyka, w tym ocena i jego szacowanie, które obejmuje definiowanie miar ryzyka adekwatnych do rodzaju, istotności ryzyka i dostępności danych oraz dokonanie

kwantyfikacji ryzyka za pomocą tak ustalonych miar a także określenie siły wpływu lub zakres ryzyka z punktu widzenia realizacji celów zarządzania ryzykiem. W ramach oceny ryzyka przeprowadza się również testy warunków skrajnych.

Monitorowanie ryzyka polega na monitorowaniu wielkości narażenia na ryzyko, a także odchylen realizacji wskaźników ryzyka od prognoz lub założonych punktów odniesienia (np. limitów, wartości progowych wskaźników, planów, pomiarów z poprzedniego okresu).

Raportowanie ryzyka polega na cyklicznym informowaniu organów Banku o wynikach identyfikacji, pomiaru i monitorowania ryzyka, podjętych działaniach i rekomendacjach działań.

Stosowanie mechanizmów kontrolujących i ograniczających ryzyko polega w szczególności na projektowaniu i stosowaniu metod: akceptacji, ograniczania, przeniesienia (transferu) ryzyka, a także unikaniu ryzyka o nadmiernym wymiarze.

W procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym organami nadzorującymi są Rada Nadzorcza oraz Zarząd Banku. Ponadto do podstawowych zadań poszczególnych podmiotów systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym należy:

- 1) **Rada Nadzorcza** zatwierdza docelowy profil ryzyka operacyjnego oraz apetyt i tolerancję na ryzyko, zawarte w Polityce zarządzania ryzykiem operacyjnym będącej załącznikiem do Strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku Spółdzielczym Czechowice – Dziedzice - Bestwina. Sprawuje nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność. Rada zapewnia, że członkowie Zarządu posiadają odpowiednią wiedzę i kwalifikacje, zapewniające realizację polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym. Rada dokonuje okresowej oceny realizacji przez Zarząd założeń Strategii w odniesieniu do zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku. W tym celu Zarząd Banku okresowo – nie rzadziej niż raz w roku - przedkłada Radzie Nadzorczej syntetyczną informację na temat skali i rodzajów ryzyka operacyjnego, na które narażony jest Bank, prawdopodobieństwa jego występowania, jego skutków i metod zarządzania ryzykiem operacyjnym.
- 2) **Zarząd Banku** odpowiada za opracowanie i wdrożenie Strategii zarządzania ryzykiem, w tym za zorganizowanie, wdrożenie i funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz, jeśli to konieczne – wprowadzanie niezbędnych korekt w celu usprawnienia tego systemu. Zarząd Banku dokonuje oceny poprawności funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym nie rzadziej niż raz w roku. Bezpośredni nadzór nad zarządzaniem ryzykiem operacyjnym w Banku sprawuje Prezes Zarządu.
- 3) **Zespół zarządzania ryzykami i analiz w tym Stanowisko zarządzania ryzykiem braku zgodności i operacyjnym** ma za zadanie gromadzenie informacji o zdarzeniach ryzyka operacyjnego otrzymywanych od pracowników Banku. Zespół tworzy bazy danych oraz wieloprzekrojowe analizy ryzyka operacyjnego – prezentowane Zarządowi.
- 4) **Audyt wewnętrzny** ma za zadanie kontrolę i ocenę sprawności działania systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz dokonywanie regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem, obowiązujących w Banku. Zadania kontroli wewnętrznej i audytu mogą być wykonywane przez pracownika

Stanowiska audytu wewnętrznego lub delegowane przez Bank do odpowiednich komórek Banku Zrzeszającego na podstawie odrębnie zawartych umów.

- 5) **Administrator Bezpieczeństwa Informacji ABI** prowadzi nadzór nad ryzykiem teleinformatycznym, w tym bezpieczeństwem systemu informatycznego. Dokonuje oceny ryzyka dla środowiska teleinformatycznego, jak również przeglądu i monitorowania naruszeń bezpieczeństwa informatycznego.
- 6) **Administrator Systemów Informatycznych ASI** nadzoruje pracę systemów informatycznych, bezpieczeństwo systemów informatycznych, monitorowanie zagrożeń, na jakie narażone są zasoby informatyczne Banku.
- 7) **Pozostali pracownicy Banku** mają obowiązek przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym, oraz uczestniczenia w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń wywołujących ryzyko, a także mają obowiązek raportowania ww. zdarzeń.

Suma strat brutto z tytułu ryzyka operacyjnego odnotowanych w roku 2016 w podziale na rodzaje zdarzeń i kategorie zdarzeń w ramach rodzaju wyniosła:

Rodzaj zdarzenia	Kategoria zdarzenia w ramach rodzaju	Straty brutto (w zł)
1. Oszustwa wewnętrzne	1. Działania nieuprawnione	0,00
	2. Kradzież i oszustwo	0,00
	3. Inne	0,00
2. Oszustwa zewnętrzne	1. Kradzież i oszustwo.	0,00
	2. Bezpieczeństwo systemów.	0,00
	3. Inne	0,00
3. Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	1. Stosunki pracownicze	0,00
	2. Bezpieczeństwo środowiska pracy	0,00
	3. Podziały i dyskryminacja	0,00
	4. Inne	0,00
4. Klienci, produkty i praktyki operacyjne	1. Obsługa klientów, ujawnianie informacji o klientach, zobowiązania względem klientów	0,00
	2. Niewłaściwe praktyki biznesowe lub rynkowe	0,00
	3. Wady produktów	
	4. Klasyfikacja klienta i ekspozycje	0,00
	5. Usługi doradcze	0,00
	6. Inne	0,00
5. Szkody związane z aktywami rzeczowymi	1. Klęski żywiołowe i inne zdarzenia.	7 379,57
	2. Inne	0,00
6. Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	1. Systemy	358,38
	2. Bankomaty	228,02
	3. Inne	0,00
7. Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	1. Wprowadzanie do systemu, wykonywanie, rozliczanie i obsługa transakcji	965,33
	2. Monitorowanie i sprawozdawczość	0,00
	3. Napływ i dokumentacja klientów	0,00
	4. Zarządzanie rachunkami klientów	0,00
	5. Kontrahenci niebędący klientami banku	0,00
	6. Sprzedawcy i dostawcy	0,00
	7. Usunięcie dokumentów księgowych	0,00
	8. Inne	0,00

Do najistotniejszych zdarzeń ryzyka operacyjnego, pod względem strat finansowych w 2016 roku w Banku, należały straty wynikające z wandalizmu, kwalifikowane do kategorii „klęsk

żywiolowych i innych zdarzeń”. W przypadku zaistniałych zdarzeń ryzyka operacyjnego podejmowano adekwatne do ponoszonego ryzyka działania służące wyjaśnieniu przyczyn i minimalizacji strat w przyszłości oraz efektywnie korzystano z metod transferu ryzyka poprzez zakup odpowiednich polis ubezpieczeniowych, które umożliwiły wypłaty odszkodowań pokrywających ponad 80% strat wynikłych ze zdarzeń objętych ochroną ubezpieczeniową.

Działania mitygujące podjęte w celu uniknięcia strat w przyszłości:

- serwis, konserwacja i systematyczne unowocześnianie elementów infrastruktury teleinformatycznej Banku oraz aktualizacja oprogramowania bankowego i eliminacja jego błędów;
- serwis bankomatów wraz z wymianą zużytych części oraz przeglądy urządzeń tworzących system monitoringu;
- stosowanie efektywnie działającego systemu zarządzania kadrami, w tym szkoleń pracowników zapewniających odpowiedni poziom ich kwalifikacji i profesjonalną postawę wpływającą na sprawne funkcjonowanie Banku stanowiące potencjał do jego dalszego rozwoju i warunkujące utrzymanie bezpieczeństwa jego działania;
- weryfikacja i aktualizacja regulacji wewnętrznych;
- umieszczanie w witrynie internetowej informacji edukacyjnych i komunikatów ostrzegawczych dla Klientów dot. bezpieczeństwa płatności elektronicznych.

13. EKSPOZYCJE W PAPIERACH KAPITAŁOWYCH NIEUWZGLĘDNIONYCH W PORTFELU HANDLOWYM (CRR art. 447)

Ekspozycje kapitałowe Banku można podzielić ze względu na Akcje/udziały zakupione ze względów strategicznych klasyfikowane do portfela dostępnego do sprzedaży

Art. 447 a

Akcje/udziały zakupione ze względów strategicznych

Tabela: Akcje w Banku Zrzeszającym - akcje wykazywane są według ceny nabycia (tys. zł):

		Ilość akcji	Wartość akcji	Sposób wyceny
BPS S.A w Warszawie	Seria H	80*1,42	113	Cena nabycia
	Seria H	113*1,35	153	Cena nabycia
	Seria J	232*1,00	232	Cena nabycia
	Seria I	350*1,00	350	Cena nabycia
	Seria K	100*1,00	100	Cena nabycia
		148*2,5	370	Cena nabycia
Razem			1.318	

Art. 447 b

Wartość księgową, wartość godziwą oraz – w przypadku ekspozycji z tytułu instrumentów będących przedmiotem obrotu giełdowego – porównanie z ceną rynkową, jeśli zasadniczo się różni ona od wartości godziwej;

Bank posiada aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, na które składają się akcje BPS SA. Akcje te nie znajdują się w publicznym obrocie.

Art. 447 c

Rodzaje, charakter i kwoty ekspozycji z tytułu instrumentów będących przedmiotem obrotu giełdowego, ekspozycji w niepublicznych papierach kapitałowych w wystarczająco zdywersyfikowanych portfelach oraz innych ekspozycji.

Bank w swoim portfelu nie posiada ekspozycji z tytułu instrumentów będących przedmiotem obrotu giełdowego, ekspozycji w niepublicznych papierach kapitałowych.

Art. 447 d

Zrealizowane zyski lub straty ze sprzedaży i likwidacji w ujęciu skumulowanym w danym okresie

W 2016 roku, Bank sprzedał Obligacje Skarbowe WZ0121 utrzymywane w portfelu dostępnych do sprzedaży. W związku z tą operacją wystąpiły przychody w wysokości 10 tys. zł.

Art. 447 e

Kwota ogółem niezrealizowanych zysków i strat, łączne niezrealizowane zyski i straty z przeszacowania oraz inne pozycje o podobnym charakterze zaliczane do funduszy podstawowych lub uzupełniających

Na dzień 31 grudnia 2016 roku wystąpiły niezrealizowane straty zaliczone do kapitału z aktualizacji wyceny w kwocie 93 tys. zł.

14. EKSPOZYCJA NA RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ PRZYPISANE POZYCJOM NIEUWZGLĘDNIONYM W PORTFELU HANDLOWYM (CRR art. 448)

Art. 448 a

Charakter ryzyka stopy procentowej i zasadnicze założenia (w tym założenia dotyczące przedterminowej spłaty kredytów i zachowania depozytów o nieustalonym terminie wymagalności) oraz częstotliwość pomiarów ryzyka stopy procentowej

Celem strategicznym Banku, w zarządzaniu ryzykiem stopy procentowej jest minimalizacja ryzyka związanego z możliwością wystąpienia niekorzystnych zmian rynkowych stóp procentowych i negatywnym wpływem tych zmian na wynik finansowy Banku.

Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej jest definiowane jako ryzyko wynikające z narażenia aktualnego i przyszłego wyniku finansowego oraz jego kapitału na niekorzystny wpływ zmian stóp procentowych. Ryzyko to obejmuje cztery podstawowe rodzaje ryzyka:

1. ryzyko przeszacowania,
2. ryzyko bazowe,
3. ryzyko krzywej dochodowości,

4. ryzyko opcji klienta.

Bank dokonuje pomiaru ryzyka stopy procentowej na podstawie:

1. sporządzonego Raportu luki terminów przeszacowania stopy procentowej, umożliwiającego określenie wielkości i charakteru niedopasowania (luki) pozycji aktywów i pasywów wrażliwych na zmianę stopy procentowej w poszczególnych terminach przeszacowania,
2. sporządzonego raportu luki ryzyka bazowego, umożliwiającego określenie wielkości i charakteru niedopasowania (luki) pozycji aktywów i pasywów wrażliwych w poszczególnych terminach przeszacowania w podziale na poszczególne stawki bazowe, od których uzależnione jest oprocentowanie produktów,
3. analizy ryzyka opcji klienta obejmuje ocenę zrywalności depozytów oraz ocenę stopnia spłacania przed terminem kredytów,
4. analizy krzywej dochodowości,
5. symulacji wpływu zmian rynkowych stóp procentowych na dochód odsetkowy Banku przy faktycznej strukturze aktywów i pasywów wrażliwych,
6. analizy testów warunków skrajnych przy faktycznej strukturze aktywów i pasywów wrażliwych Banku.

Podział funkcji w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej uwzględnia rozdzielenie funkcji podejmowania ryzyka (operacyjna działalność rynkowa) od funkcji niezależnej oceny i kontroli ryzyka.

W procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej uczestniczą:

1. Rada Nadzorcza, która akceptuje poziom (profil) oraz apetyt na ryzyko stopy procentowej,
2. Zarząd Banku, który jest odpowiedzialny za zarządzanie ryzykiem stopy procentowej,
3. Zespół zarządzania ryzykami i analiz, który jest odpowiedzialny za monitorowanie, raportowanie limitów ryzyka stopy procentowej Banku.
4. Stanowisko audytu wewnętrznego, które pełni funkcję niezależnej oceny efektywności i skuteczności stosowanych przez Zespół zarządzania ryzykami i analiz rozwiązań w zakresie identyfikacji, pomiaru i zarządzania ryzykiem. Audyt ten może zostać powierzony Departamentowi Audytu Banku Zrzeszającego.

Podstawowa analiza ryzyka stopy procentowej jest przeprowadzana co najmniej raz w miesiącu, po zakończeniu miesiąca wraz z analizą ogólnego poziomu ryzyka, w odniesieniu do realizacji planu ekonomiczno-finansowego. Miesięcznej analizie poddawane są w szczególności takie elementy jak: analiza wyniku odsetkowego (w tym przychodów i kosztów odsetkowych), analiza marży odsetkowej. Natomiast kompleksowego pomiaru, oceny ryzyka stopy procentowej oraz profilu tego ryzyka dokonuje się w cyklach kwartalnych, na podstawie raportów sporządzonych przez Zespół zarządzania ryzykami i analiz.

Art. 448 b

Wahania w zakresie zysku, wartości gospodarczej lub innego stosownego wskaźnika używanego przez kierownictwo Banku do oceny skutków szokowych wzrostów lub spadków stóp procentowych

Potencjalne ryzyko stopy procentowej wg stanu aktywów i pasywów oprocentowanych na dzień 31.12.2016 r.

Łączny wskaźnik niedopasowania pomiędzy aktywami i pasywami oprocentowanymi w okresie do 12 miesięcy wynosi 0,11 co oznacza, że występuje ogółem luka dodatnia (17.777), występują dodatnie niedopasowania w poszczególnych przedziałach przeszacowania. Oznacza to, że Bank jest narażony na ryzyko stopy procentowej w wypadku spadku rynkowych stóp procentowych.

W trzech pierwszych przedziałach, a więc łącznie do 1 miesiąca wskaźnik luki narastająco wynosi 21.607 gdzie w pierwszym przedziale do 1 dnia występuje luka dodatnia na poziomie (8.402). W drugim przedziale od 2 do 7 dni występuje luka dodatnia na poziomie (24,420) – jest to przedział czasowy, który generuje największe ryzyko stopy przeszacowania. W kolejnym przedziale luka ujemna na poziomie (-11.215).

Zmiana dochodu w okresie 12 miesięcy od dnia analizy.

Uwzględniając ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmianę stóp procentowych o 1 pp. zmiana wyniku odsetkowego wyniesie 216,16 tys. zł i spowoduje to obniżenie wyniku odsetkowego o 5,09% .

Test warunków skrajnych dla ryzyka przeszacowania, przy którym poziom standardowego zakłócenia ryzyka stopy wynosi 2pp. spowoduje zmianę wyniku odsetkowego o 486,84 tys. zł stanowiąc 11,47% wyniku odsetkowego.

Uwzględniając test warunków skrajnych w ryzyku bazowym, przy którym poziom zakłócenia wynosi 0,35pp. spowoduje to zmianę wyniku odsetkowego o 218,12 tys. zł, stanowiąc 5,14% wyniku odsetkowego. Powyższe wyliczenie wskazuje, że występujące w banku ryzyko bazowe jest niskie i Bank nie jest zobligowany do tworzenia wymogu kapitałowego.

Ocena adekwatności kapitałowej (ICAAP) dokonana pod kątem ewentualnego tworzenia wewnętrznych wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka stopy procentowej wskazuje, iż nadal nie zachodzą przesłanki do tworzenia wymogu kapitałowego.

15. EKSPOZYCJA NA POZYCJE SEKURTYZACYJNE (CRR art. 449)

Bank nie posiadał ekspozycji sekurytyzacyjnych.

16. POLITYKA W ZAKRESIE WYNAGRODZEŃ (CRR art. 450)

Art. 450 a

Proces ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń

W procesie wdrażania uchwały nr 258/2011 KNF Bank nie korzystał z usług konsultanta zewnętrznego. Z uwagi na skalę działalności Banku nie powoływano komisji / komitetu ds. wynagrodzeń. W proces ustalania i aktualizacji polityki wynagradzania osób zajmujących stanowiska kierownicze zaangażowani byli:

Rada Nadzorcza, która:

1. zatwierdziła Politykę wynagradzania osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku,

2. dokonuje oceny efektów pracy osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku na podstawie wskazanych wskaźników w Polityce,
3. zapoznaje się z corocznym raportem z przeglądu wdrożenia Polityki zmiennych składników wynagrodzeń, dokonywanego przez Audyt Wewnętrzny.

Zarząd, który:

1. uchwalił Politykę wynagradzania osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku i dba o jej aktualizację,
2. odpowiada za wdrożenie zasad Polityki wynagradzania osób zajmujących stanowiska kierownicze,

Stanowisko audytu wewnętrznego, które dokonuje przeglądu wdrożenia polityki wynagradzania.

Wdrożenie Polityki wynagradzania osób zajmujących stanowiska kierownicze, podlegało przeglądowi dokonanemu przez komórkę audytu wewnętrznego. Raport z przeglądu został przedstawiony Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej Banku.

Art. 450 b

Powiązanie między wynagrodzeniem a wynikami

W przypadku wynagrodzeń zmiennych zależnych od wyników, podstawą do określenia łącznej wysokości wynagrodzenia zmiennego jest ocena wg kryterium ilościowego i jakościowego efektów pracy danej osoby zajmującej stanowisko kierownicze¹. Rada Nadzorcza dokonuje oceny efektów pracy w stosunku do członków Zarządu Banku, natomiast Zarząd w stosunku do pozostałych stanowisk kierowniczych. Ocena efektów pracy obejmuje podstawowe wskaźniki sytuacji ekonomiczno-finansowej Banku osiągnięte w trzech ostatnich latach. Ocenie podlega stopień wykonania wskaźników w odniesieniu do założeń planu finansowego.

Art. 450 c

Najważniejsze informacje dotyczące kształtowania wynagrodzeń

Polityka wynagradzania osób zajmujących stanowiska kierownicze określa zasady ustalania i wypłaty wynagrodzenia zmiennego, czynniki kształtujące wynagrodzenie zmienne, zasady dokonywania oceny pracy oraz wskazuje metodologię wyłaniania osób zajmujących stanowiska kierownicze. Przez zmienne składniki wynagrodzeń w Banku rozumie się premie uznaniowe.

Polityka wynagradzania osób zajmujących stanowiska kierownicze zakłada m.in. że:

1. Przyznane, stanowisku kierowniczemu, zmienne składniki wynagrodzeń, z zastrzeżeniem ust. 2, 4,5 i 6, wypłacane są w 50 % w formie pieniężnej, w roku „n+1”, niezwłocznie po ich przyznaniu, natomiast wypłata pozostałej części odroczonego wynagrodzenia zostaje zdeponowana na „indywidualnym koncie

---

¹ Wg zasad zawartych w Rozporządzeniu Delegowanym Komisji (UE) jako mający istotny wpływ na profil ryzyka Banku.

każdego pracownika zajmującego stanowisko kierownicze” i nie podlega oprocentowaniu.

2. Wypłata części odroczonej za rok „n”, nastąpi pod warunkiem uzyskiwania przez stanowisko kierownicze pozytywnych ocen efektów pracy za trzyletnie okresy oceny:
  - 1) 1/3 część odroczonego składnika przyznanego za rok „n” pod warunkiem uzyskania pozytywnej oceny za lata „n-1”, „n” i „n+1”,
  - 2) 1/3 część odroczonego składnika przyznanego za rok „n” pod warunkiem uzyskania pozytywnej oceny za lata „n”, „n+1” i „n+2”,
  - 3) 1/3 część odroczonego składnika przyznanego za rok „n” pod warunkiem uzyskania pozytywnej oceny za lata „n+1”, „n+2” i „n+3”, zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale dotyczącym wynagrodzenia osób zajmujących stanowiska kierownicze.
3. Ocena efektów pracy każdego pracownika zajmującego stanowisko kierownicze, pod kątem wypłaty zmiennych składników wynagrodzeń odbywa się corocznie, po zakończeniu roku obrachunkowego (roku „n”), najpóźniej do 30 czerwca następnego roku (roku „n+1”).
4. Wypłata części odroczonej należnej za rok „n” następuje w trzech równych ratach rocznych, w latach „n+2”, „n+3” i „n+4”, w terminie do 30 lipca każdego z tych lat.
5. Odroczonego wynagrodzenia nie staje się natychmiast wymagalna w związku z rozwiązaniem umowy o pracę.
6. Przyznane osobom zajmującym stanowiska kierownicze w Banku zmienne składniki wynagrodzenia wypłacane są jednorazowo, bez odroczenia, w przypadku gdy łączna kwota przyznanego wypłat nie przekroczy wraz z narzutami 2 % uznanego kapitału Banku oraz jednocześnie 200 % stałego miesięcznego wynagrodzenia poszczególnej osoby zajmującej stanowisko kierownicze.

Na koniec 2016 r. na liście osób zajmujących zidentyfikowane stanowiska kierownicze w Banku były wpisane 3 stanowiska². Wynagrodzenie zmienne jest przyznawane i wypłacane w zależności od sytuacji finansowej Banku, oraz gdy jest uzasadnione wynikami Banku.

Wynagrodzenie zmienne jest zmniejszane lub nieprzyznawane w ogóle m. in. w sytuacjach:

1. gdy wyniki Banku odbiegają znacząco od zatwierdzonego planu ekonomiczno-finansowego,
2. realizacji przez Bank Programu postępowania naprawczego,
3. nie spełnienia wymogów ostrożnościowych,
4. zagrożenia upadłością.

Art. 450 d

Stosunek stałych składników do zmiennych składników wynagrodzeń

Według rozwiązań systemowych funkcjonujących w Banku:

---

² Wg zasad zawartych w Rozporządzeniu Delegowanym Komisji (UE) jako mający istotny wpływ na profil ryzyka Banku.

1. Łączna kwota wypłaconego wynagrodzenia zmiennego osobom zajmującym stanowiska kierownicze w Banku za dany rok nie może spowodować obniżenia wyniku finansowego Banku do poziomu, który nie zapewni realnego przyrostu funduszy własnych Banku oraz budowy bezpiecznej bazy kapitałowej.
2. Wysokość zmiennych składników wynagradzania w danym roku nie może być wyższa niż 300% miesięcznego stałego wynagrodzenia zasadniczego osób zajmujących stanowiska kierownicze.

Art. 450 e

Kryteria oceny wyników, stanowiących podstawę uprawnień do wynagrodzenia zmiennego

Oceny efektów pracy Członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza na podstawie kryteriów ilościowych i jakościowych:

- Kryterium jakościowe oceny Zarządu przy przyznawaniu zmiennych składników wynagradzania to:
  - 1) uzyskane absolutorium w okresie oceny,
  - 2) brak wyroków skazujących za nadużycia finansowe,
  - 3) pozytywna ocena przez Radę Nadzorczą realizacji zadań zawartych w planie ekonomiczno-finansowym w okresach objętych oceną.

Pozytywna ocena uwarunkowana jest od łącznego spełnienia wszystkich kryteriów jakościowych.

- Kryterium ilościowe obejmuje następujące wskaźniki Banku osiągnięte w ostatnich trzech latach w odniesieniu do założonego planu ekonomiczno - finansowego:
  - 1) zysk brutto,
  - 2) jakość portfela kredytowego,
  - 3) współczynnik kapitałowy,
  - 4) wskaźnik LCR.

Ocenie podlega stopień wykonania wymienionych powyżej wskaźników w odniesieniu do planu finansowego w poszczególnych latach podlegających ocenie.

Kryteria oceny dla stanowisk kierowniczych, z wyłączeniem stanowisk kierowniczych odpowiedzialnych za funkcje monitoringu ryzyk oraz funkcje kontrolne to:

- kryterium ilościowe - np. stopień realizacji powierzonych przez Zarząd do realizacji planów sprzedażowych, efektów – w razie nałożenia takiej odpowiedzialności i wskazania tego jako zadanie premiowe z określonym przez Zarząd progiem oceny powodzenia planu sprzedażowego,
- kryterium jakościowe – odzwierciedlające realizację celów wynikających z pełnionych funkcji i zaangażowanie w realizację powierzonych zadań na podstawie oceny pracownika dokonanej przez bezpośredniego przełożonego.

Kryteria oceny efektów pracy stanowisk kierowniczych odpowiedzialnych za funkcje monitoringu ryzyk oraz funkcje kontrolne w Banku to :

- Kryterium ilościowe – np. stopień realizacji powierzonych przez Zarząd do realizacji planów, efektów – w razie nałożenia takiej odpowiedzialności i wskazania tego jako zadanie premiowe z określonym przez Zarząd progiem oceny powodzenia planu, - ale nie mogą być to kryteria uzależnione od wyników gospodarczych uzyskiwanych w

kontrolowanych przez nich obszarach działalności, jednak prowadzą do skutecznego zmniejszenia ryzyka bankowego poprzez eliminowanie potencjalnych zagrożeń;

- Kryterium jakościowe - odzwierciedlające realizację celów wynikających z pełnionych funkcji i zaangażowanie w realizację powierzonych zadań na podstawie oceny pracownika dokonanej przez bezpośredniego przełożonego.

Art. 450 f

Główne parametry oraz uzasadnienie wszelkiego rodzaju systemu elementów zmiennych i wszelkich innych świadczeń niepieniężnych

Zmiennymi składnikami wynagrodzenia w Banku są premie. Do wynagrodzenia zmiennego nie zalicza się świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, nagród jubileuszowych, odpraw rentowych, odpraw emerytalnych, wynikających z Regulaminu wynagradzania oraz z innych przepisów prawa, nie związanych z wynikami osiąganymi przez Bank.

Art. 450 g - h

Zagregowane informacje ilościowe dotyczące wynagrodzenia z podziałem na obszary działalności przedsiębiorstwa;

Zagregowane informacje ilościowe na temat wynagrodzeń z podziałem na kadre kierowniczą wyższego szczebla i pracowników, których działania mają istotny wpływ na profil ryzyka instytucji;

Tabela: Zbiorcze informacje ilościowe dotyczące wysokości wynagrodzenia Zarządu Banku (tys. zł):

	Wynagrodzenie stałe	Wynagrodzenie zmienne
Zarząd Banku (3 osoby)	378	0,00

W 2016r. Bank wypłacił osobom zajmującym stanowiska kierownicze wynagrodzenie stałe, regulaminowe. Wynagrodzenie osób zajmujących stanowiska kierownicze stanowiło 23% całkowitego wynagrodzenia pozostałych pracowników Banku w okresie rocznym.

W analizowanym okresie nie było:

1. nowo zatrudnionych osób zajmujących stanowiska kierownicze,
2. zakończenia stosunku zatrudnienia osób zajmujących stanowiska kierownicze.

W związku z czym, Bank nie poniósł płatności w stosunku do osób zajmujących stanowiska kierownicze w postaci premii oraz odprawy.

Art. 450 i

Liczba osób, które otrzymały wynagrodzenie w wysokości co najmniej 1 mln EUR w danym roku obrachunkowym liczbę osób, które otrzymały wynagrodzenie w wysokości co najmniej 1 mln EUR w danym roku obrachunkowym

W roku 2016 łączne wynagrodzenie żadnej z osób zatrudnionych w Banku nie przekroczyło równowartości 1 000 000 euro.

17. DŹWIGNIA FINANSOWA (CRR art. 451)

Art. 451.1 a

Wskaźnik dźwigni oraz sposób, w jaki instytucja zastosowała art. 499 ust. 2 i 3

Bank zgodnie z art. 429 ust. 2 CRR podjął decyzję o ujawnianiu wskaźnika dźwigni przy zastosowaniu w pełni wprowadzonej definicji kapitału Tier I oraz definicji przejściowej.

Wartość wskaźnika dźwigni w 2016 roku, obliczonego zgodnie z art. 429 CRR zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela: Wartość wskaźnika dźwigni w 2016 r. (%):

	31.03.2016	30.06.2016	30.09.2016	31.12.2016
Wskaźnik dźwigni - wykorzystując w pełni wprowadzoną definicję Kapitału Tier I	13,17	13,49	13,53	13,06
Wskaźnik dźwigni - wykorzystując definicję przejściową Kapitału Tier I	13,23	13,59	13,63	13,15

Źródło: Sprawozdanie Leverage Ratio (LR) na dzień 31 grudnia 2016 roku.

Wskaźnik dźwigni dla Banku obliczany jest w cyklu kwartalnym.

Art. 451.1 b

Podział miary ekspozycji całkowitej, jak również uzgodnienie miary ekspozycji całkowitej ze stosownymi informacjami ujawnianymi w publikowanych sprawozdaniach finansowych.

Tabela. Podział miary ekspozycji całkowitej i wartość wskaźnika dźwigni na dzień 31.12.2016 r. (tys. zł):

	Wartość ekspozycji wskaźnika dźwigni		Aktywa ważone ryzykiem	
Rządy centralne i banki centralne	56545		0	
Samorządy regionalne i władze lokalne traktowane jak państwa				
Wielostronne banki rozwoju i organizacje międzynarodowe				

Informacje dotyczące Banku Spółdzielczego Czechowice-Dziedzice-Bestwina ujawniane zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku według stanu na 31.12.2016 r.

traktowane jak państwa				
Podmioty sektora publicznego traktowane jak państwa				
	56545		0	
Samorządy regionalne i władze lokalne, których NIE traktuje się jak państwa	35		7	
Wielostronne banki rozwoju, których NIE traktuje się jak państwa				
Podmioty sektora publicznego, których NIE traktuje się jak państwa	970		970	
	1005		977	
Instytucje	20821		4128	
Zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach mieszkalnych	10589		10589	
Zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	50021		40565	
Ekspozycje detaliczne	5624		4218	
Finansowe				
	MŚP	7308	5568	
	inne niż MŚP	0	0	
Niefinansowe	7308		5568	
	7308		5568	

Źródło: Sprawozdanie Leverage Ratio (LR) na dzień 31 grudnia 2016 roku.

Wskaźnik dźwigni finansowej raportowany jest w cyklach kwartalnych.

Art. 451.1 c

W stosownych przypadkach kwota wyłączonych pozycji powierniczych zgodnie z art. 429 ust. 11.

Bank nie stosuje możliwości przewidzianej w art. 429 ust. 11 CRR.

Art. 451.1 d

Opis procedur stosowanych w celu zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej.

Prowadzona w roku 2016 przez Bank polityka zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej miała na celu należyte zabezpieczenie Banku.

Polityki i procedury wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej koncentrowały się na:

1. określeniu podstawowych celów zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej w perspektywie krótkoterminowej,

2. zapewnieniu zgodności działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa w tym zakresie,
3. monitorowaniu wartości wskaźnika w cyklach co najmniej kwartalnych.

Art. 451.1 e

Opis czynników, które miały wpływ na wskaźnik dźwigni w okresie, którego dotyczy ujawniony wskaźnik dźwigni.

Poziom wskaźnika dźwigni ukształtował się na poziomie 13,06 (Wskaźnik dźwigni - wykorzystując w pełni wprowadzoną definicję Kapitału Tier I) na dzień 31 grudnia 2016 roku. Bank monitoruje czynniki mające wpływ na wysokość wskaźnika dźwigni. Główne czynniki, które wystąpiły w 2016 roku to:

1. czynniki związane ze wzrostem i rozwojem działalności bankowej,
2. czynniki związane z realizacją przyjętych przez Bank planów.

18. STOSOWANIE METODY IRB W ODNIESIENIU DO RYZYKA KREDYTOWEGO (CRR art. 452)

W roku 2016 Bank nie stosował metody IRB w odniesieniu do ryzyka kredytowego.

19. STOSOWANIE TECHNIK OGRANICZENIA RYZYKA KREDYTOWEGO (CRR art. 453)

Dla potrzeb technik ograniczania ryzyka kredytowego Bank stosuje metodę uproszczoną ujmowania zabezpieczeń, co oznacza, że każde zabezpieczenie jest przypisane do konkretnej ekspozycji kredytowej, czyli Bank nie stosuje kompleksowego ujmowania zabezpieczeń (portfelowego), w tym transakcji pochodnych.

Ekspozycjom, których spłata uzależniona jest od podmiotu innego niż dłużnik, przypisuje się wyższą z wag ryzyka przypisanych dłużnikowi lub temu podmiotowi.

Bank przy ustalaniu wag ryzyka ekspozycji kredytowych nie stosuje ocen wiarygodności kredytowej opracowanych przez zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej ani też ocen wiarygodności kredytowej opracowanych przez agencje kredytów eksportowych.

Ponadto, Bank w stosunku do swoich wierzycieli stosuje różne formy zabezpieczenia wymienione w Katalogu Zabezpieczeń Instrukcji ustanawiania prawnych form zabezpieczeń. W procesie kredytowania preferowane są zabezpieczenia możliwe do wykorzystania w technikach redukcji ryzyka kredytowego (CRM) wpływającego na zmniejszenie wymogu kapitałowego Banku oraz zabezpieczenia umożliwiające pomniejszenie podstawy naliczenia rezerwy celowej.

Zabezpieczenia możliwe do wykorzystania w technikach redukcji ryzyka kredytowego przy wyliczaniu wymogu kapitałowego banku.

W metodzie wyliczania wymogu kapitałowego, przyjętej przez Bank (metoda standardowa podejście uproszczone) ograniczanie ryzyka kredytowego i zmniejszenie wymogu

kapitałowego umożliwiają zgodnie z Rozporządzeniem 575/2013 niżej wymienione zabezpieczenia:

1. Zabezpieczenia rzeczywiste finansowe - zdeponowane w Banku udzielającym kredytu środki pieniężne. Preferowane formy zabezpieczenia: zastaw rejestrowy, zastaw zwykły stosowany łącznie z pełnomocnictwem do pobrania środków z rachunku i blokadą środków na rachunku, kaucja.
2. Inne zabezpieczenia rzeczywiste - zdeponowane w banku będącym stroną trzecią środki pieniężne lub bankowe instrumenty pieniężne, na rachunku nie mającym charakteru powierniczego rachunku zastrzeżonego i objęte cesją lub przeniesieniem praw własności (nieodwołalnie) na rzecz Banku kredytującego. Zalecane formy zabezpieczenia: przelew wierzytelności z rachunku, zastaw rejestrowy łącznie z pełnomocnictwem do pobrania środków z rachunku i ich blokadą.
3. Zabezpieczenia nierzeczywiste (wynikające z zobowiązań „osób” trzecich) Gwarancje podmiotów uznawanych za dostawców zabezpieczenia wymienionych lit. a-c ale posiadających niższą wagę ryzyka niż kredytobiorca: a) rządy i banki centralne, b) jednostki samorządu terytorialnego i władze lokalne, c) banki,

Podstawowe wymogi uznawalności zabezpieczeń stosowanych w technikach redukcji ryzyka kredytowego.

Bank może uznać zabezpieczenia finansowe do stosowania w technikach redukcji ryzyka kredytowego, jeżeli spełniają następujące minimalne warunki uznania:

1. niska korelacja - nie istnieje istotna dodatnia korelacja pomiędzy wiarygodnością kredytową dłużnika i wartością zabezpieczenia,
2. pewność prawna:
  - a) Bank wypełnia wszelkie wymogi umowne i prawne oraz podejmuje wszelkie konieczne działania, aby zapewnić wykonalność umów w sprawie zabezpieczeń ryzyka kredytowego na mocy prawa mającego zastosowanie do tytułu prawnego banku do przedmiotu zabezpieczenia,
  - b) Bank powinien posiadać opinie prawne wskazujące na wykonalność umów w sprawie zabezpieczeń ryzyka kredytowego we wszystkich właściwych jurysdykcjach oraz monitoruje sytuację w tym zakresie;
3. wymagania operacyjne:
  - a) umowy zabezpieczeń ryzyka kredytowego powinny być odpowiednio udokumentowane, zawierają przejrzystą i skuteczną procedurę szybkiego upłynniania zabezpieczenia,
  - b) Bank powinien stosować procedury kontroli ryzyka wynikającego ze stosowania zabezpieczenia, w tym ryzyka nieudanej lub ograniczonej ochrony kredytowej, ryzyka koncentracji wynikającej ze stosowania zabezpieczenia oraz oddziaływania na ogólny profil ryzyka banku. Zapisy ujęte są szczegółowo w Instrukcji zarządzania ryzykiem kredytowym.
  - c) Bank powinien posiadać dokumentację dotyczącą zasad postępowania i praktyki działania w odniesieniu do poszczególnych rodzajów i wartości akceptowanego zabezpieczenia, zgodnie z Instrukcją monitorowania ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń.

- d) Bank oblicza wartość rynkową zabezpieczenia i odpowiednio ją aktualizuje co najmniej raz na rok lub za każdym razem, gdy uznał, że nastąpiło znaczne zmniejszenie wartości rynkowej zabezpieczenia,
- e) jeżeli zabezpieczenie zdeponowane jest u strony trzeciej, Bank podejmuje odpowiednie działania w celu zapewnienia, że strona ta dokonuje rozdziału między zabezpieczeniem a aktywami własnymi.

Zabezpieczenia umożliwiające zmniejszenie wymogu kapitałowego w wyniku przyporządkowania ekspozycji do odpowiedniego segmentu z niższą wagą ryzyka

1. Hipoteka na nieruchomości mieszkalnej, która jest lub będzie zamieszkana lub przeznaczona pod wynajem przez właściciela, pozwala na zastosowanie niższej wagi ryzyka dla ekspozycji lub jej części zabezpieczonej hipoteką mieszkalną, jeśli spełnia następujące warunki:
  - a) wartość nieruchomości, na której ustanowiono zabezpieczenie, nie zależy głównie od wiarygodności kredytowej dłużnika, przy czym nie dotyczy to sytuacji, w której czynniki makroekonomiczne wpływają zarówno na wartość nieruchomości, jak i na zdolność kredytową dłużnika;
  - b) ryzyko kredytowe dłużnika nie zależy głównie od przychodów generowanych przez nieruchomość mieszkalną (wpływy z wynajmu danej nieruchomości będącej zabezpieczeniem kredytu nie mogą stanowić źródła finansowania tego kredytu);
  - c) hipoteka na nieruchomości mieszkalnej podlega egzekucji w jurysdykcji właściwej dla zawarcia umowy kredytowej oraz są prawidłowo i terminowo zarejestrowane,
  - d) w umowach uwzględnia się zabezpieczenie prawidłowo ustanowione, (które spełnia wszystkie wymogi prawne),
  - e) umowa w sprawie zabezpieczenia oraz przepisy prawne, na podstawie których została zawarta, pozwalają bankowi na zrealizowanie zabezpieczenia w odpowiednim terminie;
  - f) wartość nieruchomości wyznaczana jest w drodze wyceny rynkowej, jako jedynej poprawnej metody wyceny dla przyjmowanych i utrzymywanych zabezpieczeń w banku, sporządzonej przez niezależnego rzeczoznawcę majątkowego (jedyna możliwa do przyjęcia przez Bank metoda wyceny nieruchomości mieszkalnej to metoda rynkowa w podejściu porównawczym);
  - g) wartość nieruchomości mieszkalnej jest monitorowana regularnie, nie rzadziej niż co 12 miesięcy,
  - h) w przypadku istotnych zmian warunków rynkowych, należy przeprowadzać monitorowanie wartości nieruchomości z częstotliwością większą niż określona w lit. g,
  - i) do monitorowania wartości nieruchomości i określania nieruchomości wymagających ponownej wyceny mogą być wykorzystywane metody statystyczne,
  - j) aktualizacja wyceny nieruchomości jest dokonywana przez niezależnego rzeczoznawcę, jeżeli istnieją przesłanki wskazujące, że wartość nieruchomości mogła istotnie się obniżyć w stosunku do ogółu cen rynkowych na rynku nieruchomości,
  - k) wycena nieruchomości podlega aktualizacji przeprowadzanej przez niezależnego rzeczoznawcę przynajmniej raz na trzy lata,
  - l) dokumentacja - rodzaje nieruchomości mieszkalnych akceptowanych przez Bank jako zabezpieczenie oraz polityka w zakresie udzielania kredytów zabezpieczonych nieruchomościami są przejrzysto udokumentowane;

- m) ubezpieczenie - bank posiada i stosuje procedury ustalania, czy nieruchomości, stanowiące przedmiot zabezpieczenia, są odpowiednio ubezpieczone od szkód.

Nieruchomość mieszkalna może efektywnie zabezpieczać ekspozycję lub jej część do wysokości nie wyższej niż 50% wartości ustalonej na podstawie wyceny rzeczoznawcy majątkowego, (jeżeli wycena nie uwzględnia wcześniej powstałych obciążeń, to wartość tę uprzednio pomniejsza się o łączną ich kwotę).

W roku 2016 Bank nie stosował technik ograniczania ryzyka w zakresie wymogów kapitałowych. Natomiast stosował pomniejszenia podstawy tworzenia rezerw celowych zgodnie z Rozporządzeniem MF zostały opisane w art. 442 c niniejszego opracowania.

Art. 453 a

Zasady i procedury dotyczące saldowania ekspozycji bilansowych i pozabilansowych, wraz ze wskazaniem, w jakim stopniu Bank je stosuje

Bank w 2016 roku nie stosował saldowania ekspozycji bilansowych i pozabilansowych jako technik ograniczania ryzyka kredytowego.

Art. 453 b

Zasady i procedury dotyczące wyceny zabezpieczeń kredytowych i zarządzania zabezpieczeniami

Prowadzona w roku 2016 przez Bank polityka zabezpieczeń miała na celu zapewnienie zwrotu należności z tytułu udzielonego kredytu, pożyczki itp. wraz z odsetkami, prowizjami i innymi kosztami Banku, lub wykonania przez dłużnika innego zobowiązania pieniężnego wobec Banku, w razie gdyby dłużnik nie wywiązał się w terminie z warunków umowy.

Bank ustala formę zabezpieczenia w porozumieniu z wnioskodawcą, biorąc pod uwagę:

1. typowe oraz indywidualne ryzyko związane z zawarciem umowy z wnioskodawcą, w tym:
  - a) ryzyko branży,
  - b) sytuację finansową i gospodarczą wnioskodawcy,
  - c) status prawny wnioskodawcy,
  - d) przebieg dotychczasowej współpracy z Bankiem lub opinie banków, z którymi wnioskodawca dotychczas współpracował,
  - e) rodzaj i wysokość wierzytelności oraz okres kredytowania cechy danego zabezpieczenia wynikające z regulujących je przepisów ogólnych i wewnętrznych Banku (np. sposób ustanowienia zabezpieczenia, przesłanki i zakres odpowiedzialności wynikającej z zabezpieczenia, sposób realizacji uprawnień Banku), w tym:
    - a. realną możliwość zaspokojenia roszczeń Banku z ustanowionego zabezpieczenia w możliwie najkrótszym czasie z przyjętego zabezpieczenia,
    - b. płynność zabezpieczenia, tj. możliwość sprzedaży danego zabezpieczenia na rynku, bez znaczącej utraty wartości ze względu na właściwą danemu rodzajowi zabezpieczenia fluktuację cen, określaną na podstawie własnych

- doświadczeń, analizy rynku w postaci analizy ofert sprzedaży, giełd, doniesień o przetargach i innych źródeł dostępnych bankowi,
- c. dokonaną przez Bank ocenę punktowej pod kątem 3 czynników: płynności zabezpieczenia, rezerw (możliwości pomniejszenia podstawy naliczania rezerwy), ściągłości. Przyporządkowane każdemu zabezpieczeniu punkty określają odpowiednią kategorię jakości zabezpieczenia,
  - d. istniejące już obciążenia na rzeczy mającej stanowić przedmiot zabezpieczenia, w przypadku zabezpieczeń rzeczowych oraz sytuację finansową i gospodarczą osoby trzeciej zobowiązującej się do zaspokojenia roszczeń Banku za wnioskodawcę oraz jej powiązania personalne i kapitałowe z innymi podmiotami, w przypadku zabezpieczeń osobistych,
  - e. możliwość pomniejszenia podstawy tworzenia rezerw celowych na należności Banku, na zasadach określonych w przepisach w sprawie tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków oraz w aktualnych przepisach wewnętrznych Banku w tym zakresie,
  - f. możliwość uwzględnienia w rachunku wymogów kapitałowych efektu redukcji ryzyka kredytowego w wyniku przyjętych zabezpieczeń, spełniających kryteria określone w obowiązujących w Banku regulacjach.
2. przewidywany koszt ustanowienia zabezpieczenia, który obejmuje:
    - a) należności podatkowe w tym podatek od czynności cywilnoprawnych, opłaty skarbowe,
    - b) opłaty notarialne,
    - c) opłaty sądowe,
    - d) opłaty o charakterze cywilnoprawnym.
  3. przewidywany nakład pracy Banku związany z monitorowaniem stanu zabezpieczeń oraz koszt dochodzenia roszczeń z przedmiotu zabezpieczenia, z zastrzeżeniem ponoszenia kosztów koniecznych,
  4. rodzaj i przedmiot zabezpieczenia, stopień dywersyfikacji zabezpieczeń,
  5. kolejność zaspokajania się z zabezpieczeń,
  6. forma własności zabezpieczenia, w zakresie finansowania rynku nieruchomości:
    - a) rynek nieruchomości,
    - b) zmienność cen na rynku nieruchomości,
    - c) zgodność z Polityką kredytową Banku.

Art. 453 c

Opis głównych rodzajów zabezpieczeń przyjętych przez Bank

Bank przyjmuje następujące formy zabezpieczenia:

1. weksel in blanco,
2. kaucja pieniężna,
3. blokada środków pieniężnych na rachunku bankowym,
4. pełnomocnictwo do dysponowania rachunkiem bankowym,
5. poręczenie cywilne,
6. poręczenie weksłowe,
7. gwarancja,
8. przelew wierzytelności na zabezpieczenie,
9. cesja praw z umów ubezpieczenia,

10. przeniesienie prawa własności (przewłaszczenie) na zabezpieczenie co do gatunku,
11. przeniesienie prawa własności (przewłaszczenie) na zabezpieczenie co do tożsamości,
12. zastaw rejestrowy,
13. zastaw zwykły,
14. zastaw na wierzytelności pieniężnej,
15. hipoteka,
16. przystąpienie do długu,
17. przejęcie długu,
18. ubezpieczenie kredytu.

Ponadto Bank przyjmuje wyłącznie zabezpieczenia, których termin rozliczenia względem zabezpieczanej ekspozycji jest taki sam lub dłuższy jak termin tej ekspozycji.

Art. 453 d

Główne rodzaje gwarantów i kontrahentów kredytowych instrumentów pochodnych oraz ich wiarygodność kredytowa

W roku 2016 Bank nie miał gwarantów i nie realizował transakcji w zakresie kredytowych instrumentów pochodnych.

Art. 453 e

Informacje na temat koncentracji ryzyka rynkowego lub kredytowego w ramach podjętych działań w zakresie ograniczenia ryzyka kredytowego,

Bank w 2016 r. nie udzielał walutowych ekspozycji kredytowych, które generowałyby ryzyko rynkowe.

Art. 453 f

Wartość ekspozycji zabezpieczonej przez uznane zabezpieczenia finansowe, inne uznane zabezpieczenia, gwarancje lub kredytowe instrumenty pochodne, po uwzględnieniu korekt z tytułu zmienności.

Bank nie stosuje saldowania ekspozycji bilansowych lub pozabilansowych w ramach rachunku adekwatności kapitałowej. Ponadto w roku 2016 Bank nie korzystał z technik ograniczania ryzyka kredytowego.

Art. 453 g

Całkowita wartość ekspozycji podaną oddzielnie dla każdej kategorii ekspozycji (w stosownych przypadkach po skompensowaniu pozycji bilansowych lub pozabilansowych), która jest objęta gwarancjami lub kredytowymi instrumentami pochodnymi

Na koniec roku 2016 w Banku nie wystąpiły ekspozycje objęte kredytowymi instrumentami pochodnymi.

20. STOSOWANIE METOD ZAAWANSOWANEGO POMIARU W ODNIESIENIU DO RYZYKA OPERACYJNEGO (CRR art. 454)

W roku 2016 Bank nie stosował zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego.

21. STOSOWANIE WEWNĘTRZNYCH MODELI POMIARU RYZYKA RYNKOWEGO (CRR art. 455)

W 2016 roku Bank nie stosował wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego.

Oświadczenie Zarządu Banku (CRR art. 435.1e)

Zarząd Banku Spółdzielczego Czechowice-Dziedzice-Bestwina oświadcza, że opisane w Informacjach ustalenie dotyczące zarządzania ryzykiem dają pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku.

Zarząd Banku

Imię i nazwisko	Stanowisko/funkcja	Podpis
Agata Dąbrowska	Prezes Zarządu	PREZES ZARZĄDU Agata Dąbrowska
Władysława Mikosz	Członek Zarządu ds. finansowo-księgowych	CZŁONEK ZARZĄDU Główny Księgowy Władysława Mikosz
Danuta Maron	Członek Zarządu ds. handlowych	CZŁONEK ZARZĄDU Danuta Maron

Oświadczenie Zarządu Banku (CRR art. 435.1f)

Zarząd Banku Spółdzielczego Czechowice-Dziedzice-Bestwina przedstawia kluczowe wskaźniki i dane liczbowe, zapewniające zewnętrznym zainteresowanym stronom całościowy obraz zarządzania ryzykiem przez Bank.

<i>Lp.</i>	<i>Rodzaj wskaźnika</i>	<i>Stan na 31.12.2016 r.</i>
1.	<i>Suma bilansowa (tys. zł)</i>	<i>152.660,26</i>
2.	<i>Wynik finansowy netto (tys. zł)</i>	<i>998,79</i>
3.	<i>Kapitał własny wg CRR (tys. zł)</i>	<i>20.189,52</i>
4.	<i>Łączny współczynnik kapitałowy</i>	<i>26,99%</i>
5.	<i>Wskaźnik zyskowności kapitału własnego (ROE)</i>	<i>4,95%</i>
6.	<i>Wskaźnik rentowności aktywów (ROA)</i>	<i>0,65%</i>
7.	<i>Wskaźnik kredytów do depozytów</i>	<i>50,59%</i>
8.	<i>Wskaźnik kredytów straconych</i>	<i>3,40%</i>
9.	<i>Nadzorcza miara płynności M1</i>	<i>0,44</i>
10.	<i>Nadzorcza miara płynności M2</i>	<i>3,00</i>
11.	<i>Wskaźnik LCR</i>	<i>4,95</i>

Uzyskane wartości powyższych wskaźników potwierdzają, iż ogólny profil ryzyka w Banku jest adekwatny do przyjętych założeń, określających tolerancję na ryzyko.